

Izveštaj o transparentnosti

za godinu završenu na dan 31. decembra
2020. godine

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

Poruka rukovodstva

Naš pristup reviziji

Naš pristup kvalitetu

Nadzor nad radom

Korporativna kultura i vrednosti

Pravna forma i upravljačka struktura

Naši zaposleni

Mreža društava PwC

Poruka rukovodstva

Predstavljamo vam naš Izveštaj o transparentnosti za 2020. godinu.

U ovom izveštaju sadržane su informacije o načinu upravljanja društvom. Premda se kompanija PwC bavi pružanjem različitih vrsta usluga, izveštaj se prvenstveno odnosi na našu praksu u oblasti pružanja usluga revizije i usluga srodnih reviziji. Revizorska struka je i dalje pod velikom prismotrom javnosti i konstantno se suočava sa brojnim izazovima. Razumemo izraženu zabrinutost, podržavamo promene i ostajemo posvećeni ideji o uvođenju promena u cilju poboljšanja kvaliteta revizije.

Prošle godine je kompanija PwC Global pokrenula javnu raspravu o budućnosti revizije i tom prilikom je bila u prilici da čuje stavove brojnih interesnih strana, kao i da istraži na koji način bi revizija trebalo da se menja kako bi ispunila sve veća društvena očekivanja. Znamo da nema jednostavnih rešenja, kao i to da jedan učesnik ne može samostalno da reši izazove ali smo posvećeni ideji uvođenja promena koje će osigurati da revizija ostane relevantna i korisna.

Pandemija izazvana koronavirusom COVID-19 je za nas bila izazov bez presedana i, razume se, oblast kojoj smo ove godine posvetili najveću pažnju. O ovoj temi govorimo više na strani 11.

Cilj kompanije PwC je da gradimo poverenje i rešavamo ozbiljne probleme. Mreža društava PwC posluje u 157 zemalja širom sveta i zaposjava više od 284.000 stručnjaka posvećenih pružanju usluga visokog kvaliteta u oblasti revizije, poslovnog, poreskog i pravnog savetovanja.

Posvećeni smo negovanju kulture kvaliteta i poslovne izvrsnosti, koje predstavljaju suštinu našeg poslovanja.

Naši zaposleni imaju ključnu ulogu u pružanju usluga revizije visokog kvaliteta stoga se mi oslanjam na širok spektar specijalističkih znanja i veština naših kadrova angažovanih na pružanju usluga klijentima unutar naše multidisciplinarnе prakse. Upravo iz tog razloga, mi neprestano ističemo naše korporativne ciljeve i vrednosti koje se odnose integritet i nezavisnost. Mi nastavljamo da ulažemo kadrove tako što na kontinuiranoj osnovi ulažemo u njihov profesionalni i lični razvoj kroz obuku i obrazovanje.

Preduzeli smo sve potrebne korake da koncipiramo naše poslovanje na način koji pruža potvrdu da je težište naših aktivnosti na kvalitetu revizije. Neprestano ulažemo u inovacije i nove tehnologije kako bismo pružili podršku različitim sektorima unutar kompanije koji se bave pružanjem različitih vrsta usluga, odgovorili na izazove u reviziji koji se stalno menjaju u doba digitalnih tehnologija i unapredili kvalitet usluga revizije.

Ukupno posmatrano, ove mere dokaz su značajne transformacije našeg poslovanja u oblasti revizije te potvrđuju da je težište naših aktivnosti na kvalitetu revizije i da je naša odgovornost od javnog značaja.

Izveštaj o transparentnosti pripremljen je za godinu završenu na dan 31. decembra 2020. godine, u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije („Službeni glasnik RS“, br. 73/2019).

Biljana Bogovac

Partner, Zakonski zastupnik

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Beograd, 22. mart 2021. godine

Poruka rukovodioca Sektora za reviziju

Poverenje je osnova svih aktivnosti u kompaniji PwC. Poverenje je od fundamentalnog značaja za realizaciju naših korporativnih ciljeva. Jedan od načina na koji gradimo poverenje je kroz transparentno predstavljanje naših poslovnih aktivnosti.

Kao revizori, mi smo takođe svesni činjenice da se poverenje gradi i na osnovu kvaliteta revizija koje smo izvršili. U tom smislu, sa zadovoljstvom predstavljamo naš Izveštaj o transparentnosti za godinu završenu na dan 31. decembra 2020. godine, koji otkriva način na koji održavamo kvalitet rada pri obavljanju poslova u oblasti revizije. U izveštaju su opisane naše politike, sistemi i procedure obavljanja kontrole kvaliteta revizije, rezultati glavnih analiza i programa za praćenje kvaliteta revizije, kao i način na koji negujemo kulturu kvaliteta na svim nivoima u kompaniji. U izveštaju su navedene kompanije od javnog interesa čiju smo reviziju finansijskih izveštaja izvršili, kao i ukupan prihod ostvaren po osnovu usluga revizije i usluga srodnih reviziji.

Nastavak razgovora o kvalitetu revizije

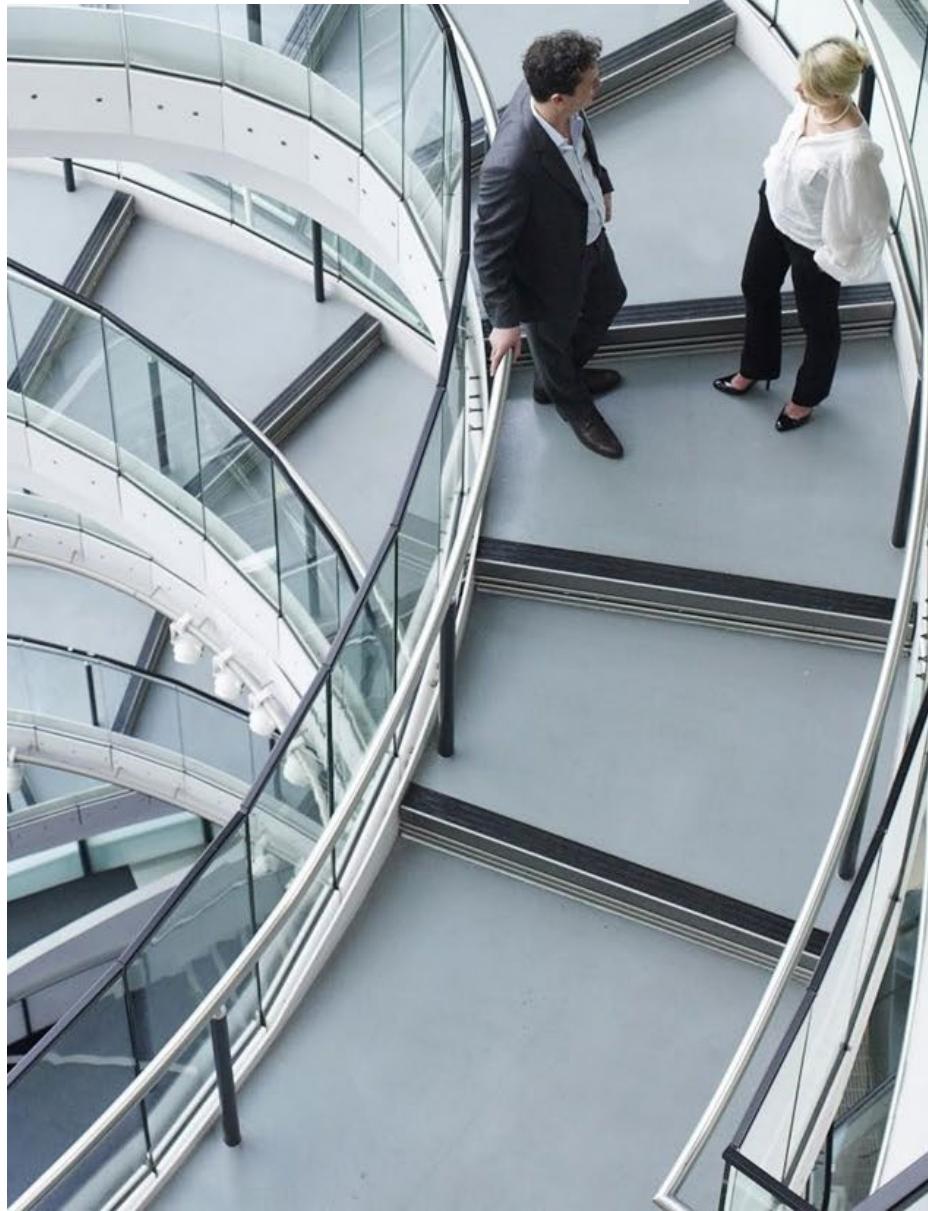
Pozdravljamo javne razgovore koji se pokreću na temu transparentnosti kvaliteta revizije.

Usluge revizije koje pružamo su od fundamentalnog značaja za strategiju naše kompanije i njen brand. Mi nastavljamo da ulazimo u unapređenje kvaliteta revizije tako što ulazimo u nove sisteme i tehnologije, unapređujemo procese kojim se smanjuju rizici i obezbeđujemo obuku i razvoj kadrova. Ponosna sam na ulogu koju imamo u pokretanju rasprave o kvalitetu revizije u Srbiji. Pozdravljam priliku da o ovoj temi govorimo u našem Izveštaju o transparentnosti.

Naš krajnji cilj je da Komisija za hartije od vrednosti oceni da smo u svim oblastima obuhvaćenim revizijom stekli razumno uveravanje. U pravcu postizanja ovog cilja pokrećemo plan unapređenja kvaliteta rada.

Biljana Bogovac

Partner

Posmatrana godina

Naš sistem upravljanja kvalitetom

Broj sati na poslovima nadzora - ukupno, na nivou CIE

6,400 sati za region CIE

110 sati po državi

0 rezultata/nalaza

Nalazi o kvalitetu utvrđeni i otklonjeni, odnosno u procesu otklanjanja.

Kontrola u realnom vremenu

Broj revizorskih angažovanja obuhvaćen programom kontrole u realnom vremenu

1 revizorsko angažovanje

Više od 2000 sati rada utrošili su članovi revizorskog tima

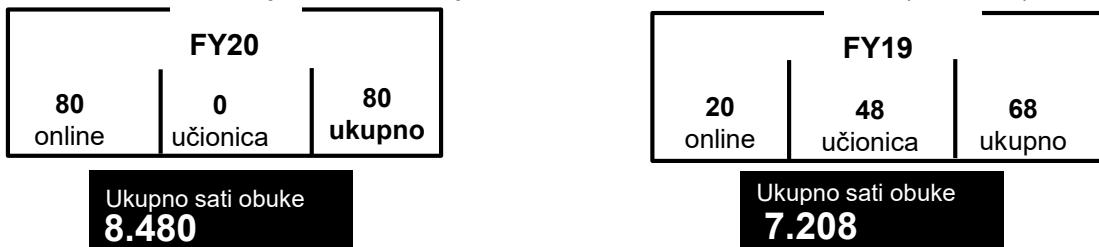
Korekcije

0

Broj korigovanih finansijskih izveštaja za 2019. godinu uključujući preduzeća od javnog interesa, zbog postojanja materijalno značajnih grešaka

Prosečan broj sati obuke koju su pohađali partneri i zaposleni (po osobi)

Pokazatelj odnosa utrošenih sati na poslovima revizije za članove tima na projektu

		FY20			FY19			FY18			FY17			
Partneri	vs	Menadžer	1	prema	3,1	1	prema	2,9	1	prema	2,4	1	prema	2,4
Menadžer	vs	Zaposleni	1	prema	7,2	1	prema	7,3	1	prema	7,4	1	prema	6,9
Partneri	vs	Zaposleni	1	prema	22,1	1	prema	21,2	1	prema	17,7	1	prema	16,5

Prosečna stopa zadržavanja prema rangu zaposlenih

Tehnička podrška*

Pokazatelj ukupnog broja partnera u zemljama CIE uključenih u pružanje tehničke podrške u odnosu na ukupan broj partnera angažovanih na poslovima revizija u zemljama CIE

4%

* na nivou zemalja CIE

Radno iskustvo naših Partnera

Prosečan broj godina radnog staža partnera u PwC Srbija

28 godina

Za više informacija o prikazanim pojedinačnim podacima, pročitajte integralni izveštaj.

Naši programi za unapređenje kvaliteta

Mi neprestano ulažemo u unapređenje kvaliteta usluga revizije usavršavanjem operativne efikasnosti našeg sistema za upravljanje kvalitetom. Pomenuto uključuje:

- Kontinuirani rad na jačanju kulture kvaliteta u cilju pružanja podrške i pomoći našim partnerima i stručnim timovima da postupaju u skladu sa vrednostima kojima se postiže kvalitet revizije
- Integrisano korišćenje Pokazatelja kvaliteta revizije sa ciljem da se **predviđi** kvalitet revizije, izvrši Revizija u realnom vremenu, **spreči** nastanak problema u vezi sa kvalitetom revizije, izvrši analiza Osnovnog uzroka problema kako bi se **izvukla pouka** iz problema u vezi sa kvalitetom revizije, i uspostavi Okvir za prepoznavanje i preuzimanje obaveza i odgovornosti radi **jačanja** obrazaca ponašanja, kulture i postupaka koji podstiču kvalitet

Osim pomenutog, nastavljamo saradnju sa zainteresovanim stranama kako bismo:

- Pokrenuli javnu raspravu o budućnosti revizije na kojoj će biti razmatrano na koji način bi revizija trebalo da se menja kako bi ispunila sve veća društvena očekivanja
- Razmotrili u realnom vremenu uticaj COVID-19 na usaglašenost revizije sa zakonskom regulativom

"Svrha i smisao naše kompanije ugrađeni su u sve što radimo i predstavljaju razlog zbog kojeg radimo."

Biljana Bogovac, Partner i Zakonski zastupnik

Naš pristup kvalitetu

Naš pristup pružanju kvalitetnih usluga važeći za sve naše poslovne aktivnosti, kao i u svim kompanijama članicama naše mreže

Pažnja usmerena na kvalitet

Kvalitet rada je u centru pažnje naše organizacije, stoga mi ulažemo značajna i sve veća sredstva u kontinuirano unapređivanje kvaliteta u svim oblastima našeg rada. Investicije usmeravamo ka različitim oblastima, kao što: su obuka zaposlenih (stručna, etička, bihevioralna), metodologije, dopuna resursa u ključnim oblastima poslovanja i istraživanje novih načina pružanja usluga. Svaka investicija odražava zajedničko nastojanje da se razumeju faktori koji utiču na kvalitet rada i da se definišu mogućnosti za njegovo unapređenje.

Nadalje, ulažemo velika sredstva u nove tehnologije kako bismo podstakli kontinuirano unapređenje potencijala naših usluga i njihovu efikasnost.

Ponosni smo na činjenicu da smo od svih društava u svetu koja se bave pružanjem profesionalnih usluga prvi objavili rezultate interne kontrole kvaliteta revizije. Veoma je važno da napor koji ulažemo u poboljšanje kvaliteta rada, kao i rezultati i tih napora budu transparentni. Podaci koje tokom poslednjih godina objavljuje naša mreža društava i revizija kao tema u javnom dijiskusu opravdano stavlaju naglasak na pitanje kvaliteta revizije, o čemu se detaljno govorio u ovom izveštaju.

Definicija kvaliteta i kultura

Pojam „kvalitet usluge“ kako ga definiše PwC označava uslugu koja dosledno ispunjava očekivanja zainteresovanih strana i koja je u skladu sa svim važećim standardima i politikama. Za realizaciju usluge u skladu sa našom definicijom kvaliteta važno je da se među ljudima koji čine mrežu 284,000 zaposlenih izgradi kultura koja ukazuje na to da da su za kvalitet odgovorni svi. Dalje unapređivanje kulture kvaliteta predstavlja važnu oblast interesovanja kojoj timovi rukovodilaca na globalnom i lokalnom nivou posvećuju pažnju, a koja ujedno predstavlja ključni parametar na osnovu kojeg se odmerava stepen njihove uspešnosti u radu.

Odmeravanje kvaliteta i transparentnost

Za svaki segment poslovanja, svako društvo PwC – saglasno ugovoru o članstvu u mreži društava PwC – u obavezi je da ima uspostavljen snažan sistem upravljanja kvalitetom (*engl. System of Quality Management - SoQM*); da jednom godišnje vrši procenu uspešnosti rada tog sistema; kao i da o rezultatima izvršenih procena obavesti rukovodstvo na globalnom nivou. Rezultati se zatim detaljno razmatraju u saradnji sa rukovodstvom svakog pojedinačnog PwC društva i u slučaju da nisu na očekivanom nivou, dogovara se Plan remedijacije sa lokalnim rukovodstvom, koje preuzima ličnu odgovornost u pogledu uspešne implementacije Plana.

Budući da se naše usluge menjaju i razvijaju, kao što se menjaju i razvijaju potrebe i očekivanja zainteresovanih strana, mi redovno vršimo analizu i ažuriranje raspona, obima i delovanja našeg sistema upravljanja kvalitetom i ulažemo u programe radi unapređenja kvaliteta usluga koje pružamo.

Primera radi, nedavno smo našu pažnju ponovo usmerili na tzv. "tonove sa vrha" tj. poruke koje upućuje rukovodstvo naše organizacije i radimo na izgradnji kulture koja podrazumeva kvalitetan rad i odlične rezultate. Znajući koliko su "tonovi sa vrha" bitni, sprovodimo unapređen i dosledan program odmeravanja efikasnosti i kvaliteta rada rukovodstava u svim društvinama unutar mreže PwC društava.

Posebna pažnja usmerena na kvalitet revizije

Posebna pažnja usmerena na kvalitet revizije

Kvalitetno obavljena revizija je od suštinskog značaja za naše poslovanje. U tom smislu, mi smo posvećeni pružanju kvalitetnih usluga revizije. Međutim, tamo gde svojim radom ne ispunjavamo standarde koje smo sami sebi postavili, odnosno koje su postavila regulatorna tela, svaki takav slučaj shvatamo veoma ozbiljno i marljivo radimo na tome da izvučemo pouke i unapredimo kvalitet budućih revizija.

Pravi ciljevi i mogućnosti

Da bismo bili u mogućnosti da sprovedemo ovu strategiju, mreža društava PwC uspostavila je jasne ciljeve u pogledu kvaliteta revizije i pruža podršku kako bi nam pomogla da ih ispunimo. Naši stručni timovi angažovani na projektima revizije mogu da obave reviziju kvalitetno ukoliko imaju pristup potrebnim kapacitetima, u smislu ljudi i tehnologija. Stoga su naši ciljevi, kada je reč o kvalitetu, usmereni na to da imamo odgovarajuće kapacitete – kako na nivou lokalnog društva tako i na nivou mreže PwC društava – te da iste koristimo za potrebe ispunjenja standarda koje smo sami postavili i standarda struke. Izgradnja pomenutih kapaciteta moguća je samo uz prave ljudе na rukovodećim pozicijama i organizacione kulture koja afirmiše prave vrednosti i primerene obrasce ponašanja.

Primerena integracija i usaglašenost

Ciljevi u pogledu kvaliteta usmereni su na to da imamo odgovarajuće ljudе, potpomognute uspešnom metodologijom rada, procedurama i tehnologijama koje se adekvatno primenjuju i nadziru. To su resursi koji su, prema našem mišljenju, bitni za održiv kvalitet revizije. Da bismo mogli da ostvarimo naše ciljeve, brojne funkcije s posebnom namenom tj. brojne službe u okviru naše mreže društava PwC rade na razvoju praktičnih alata, smernica i sistema za podršku i nadzor kvaliteta revizije u svim društvima članicama mreže. Naša mreža društava je ove elemente povezala i uskladila sa ciljem da se izgradi sveobuhvatan, holistički i međusobno povezan okvir za upravljanje kvalitetom koji odgovara potrebama pojedinačnih društva u okviru naše mreže društava PwC.

Doslednost u kvalitetu krajnjeg proizvoda

Okvir treba da pokaže da upravljanje kvalitetom nije zaseban koncept, već da treba da bude ugrađen u sve što radimo kao pojedinci, timovi, firma i mreža društava. Ciljevi u pogledu kvaliteta praćeni su aktivnostima za koje se smatra da su neophodne za postizanja ciljnog kvaliteta, a koje se uglavnom odnose na izgradnju kvalitetne infrastrukture i organizacije. Po potrebi, kreiramo i dopunjujemo pomenute aktivnosti kako bismo odgovorili na rizike kojima smo izloženi prilikom realizacije svakog pojedinačnog cilja koji se odnosi na kvalitet.

Vrednosti i prosuđivanja

Za obavljanje kvalitetne revizije potrebno je više od propisanih postupaka u radu. U osnovi, uloga revizora je da proceni, uz sticanje "razumnog" stepena uverenja, da li finansijski izveštaji pripremljeni od strane rukovodstva društva sadrže "materijalno značajna pogrešna prikazivanja" – te da profesionalno prosudi da li finansijski izveštaji prikazuju realno i objektivno finansijsko stanje društva i njegove rezultate poslovanja. Da bi sa uspehom izvršio ovu procenu, revizor mora da koristi sve resurse koji su kreirani u skladu sa našim ciljevima u oblasti kvaliteta. To podrazumeva etičko postupanje u skladu sa vrednostima PwC, profesionalnu skeptičnost, primenu profesionalnih znanja i veštine i profesionalnog prosuđivanja - sve uz pomoć tehnologija.

Izvođenje kvalitetne revizije za vreme pandemije izazvane koronavirusom COVID-19

Naš odgovor na COVID-19

Pandemija izazvana koronavirusom COVID-19, koja je ove godine zahvatila čitav svet, imala je do sada neviđeni uticaj na naše klijente i naše zaposlene, kao i na lokalnu i globalnu ekonomiju i celokupno društvo.

U kompaniji PwC smo, uz posvećenost zaštiti zdravlja na radu, bezbednosti i dobrobiti naših zaposlenih, i dalje usredstveni na saradnju unutar mreže društava PwC, kao i na saradnju sa našim klijentima i drugim zainteresovanim stranama kako bismo nastavili da pružamo kvalitetne usluge revizije.

Razmena najnovijih informacija i iskustava

Na samom početku pandemije koronavirusa, mreža društava PwC oformila je stručni tim nadležan za poslove praćenje razvoja događaja u svetu i ukazivanje na oblasti od ključnog značaja sa ciljem da se osigura da ne bude kompromisa kada je kvalitet revizije u pitanju. Mi smo iskoristili smernice kreirane od strane mreže društava PwC i našeg regionalnog tima nadležnog za pitanja rizika i kvaliteta usluge kako bismo osigurali dosledno liderstvo i obezbedili smernice u pogledu kvalitet revizije te osposobili naše stručne timove da sagledaju jedinstvene okolnosti svojih klijenta i na njih odgovore adekvatno.

Odgovor naše mreže društava bio je celovit i upotpunjen smernicama rukovodstva nadležnog za usluge revizije u regionu centralne i istočne Evrope. Odgovorom su bili obuhvaćeni svi aspekti kvaliteta revizorskog procesa, uključujući ažuriranje propisa i standarda struke, izveštavanje revizora, metodologija rada, računovodstvo i edukacija. Primenjujući smernice kreirane od strane društava iz naše mreže društava članica grupe PwC i našeg regionalnog tima, razmotrili smo pitanje uvođenja promena u postojeće politike i procedure, kao i pitanje osnaživanja određenih oblasti kroz komunikaciju sa zaposlenima i partnerima.

Utvrđivanje i uklanjanje rizika koji su povezani sa COVID-19

Sa pojavom pandemije izazvane koronavirusom COVID-19 suočili smo se sa brojnim izazovima u obavljanju revizije. Pomenuti izazovi odnosili su se na pitanja kao što su na koji način treba da organizujemo rad u timu za potrebe planiranja i izvršavanja poslova revizije, na koji način treba međusobno da komuniciramo sa klijentima radi pribavljanja potrebnih revizorskih dokaza i obavljanja konkretnih revizorskih procedura kao što su fizičko brojanje zaliha.

Naš sistem za upravljanje kvalitetom rada obezbedio je okvir za utvrđivanje, procenjivanje i reagovanje na rizike prouzrokovane delovanjem pandemije izazvane koronavirusom. Iskoristili smo iskustva i primere iz prakse koja su sa nama podelila društva iz naše mreže društava članica grupe PwC sa ciljem da procenimo da li postoje problemi koji bi eventualno mogli da utiču na naš sistem upravljanja kvalitetom rada.

Fokusirali smo se na aspekte kao što su pojačan nadzor i poslovi pregleda, konsultacije sa stručnjacima zaposlenim u našoj kompaniji, unapređeni programi revizije u realnom vremenu sa ciljem da odgovorimo na rizike koje smo utvrdili.

Tehnologije kao pomoć i podrška pri timskom radu

Naši timovi su brzo i nesmetano prešli na rad na daljinu. Naša tehnološka infrastruktura i alati za obavljanje poslova revizije, uključujući naš softver Connect Suite i saradnju preko Google računa (videti stranu 29 za informacije o tome kako koristimo tehnologije i programske alate pri obavljanju revizije), koji postoje već duži niz godina, omogućili su našim zaposlenima da nastave da obavljaju svoje radne zadatke uprkos značajnim promenama u fizičkom radnom okruženju.

Efekti pandemije izazvane koronavirusom COVID-19 nastavljaju da se šire. Nastavljamo da pratimo, procenjujemo i odgovaramo na rizike u reviziji uz pomoć i podršku mreže društava PwC i našeg regionalnog tima nadležnog za pitanja rizika i kvaliteta usluge.

Izjava rukovodstva o efikasnosti sistema interne kontrole kvaliteta

Rukovodstvo kompanije PricewaterhouseCoopers d.o.o. (PwC Srbija) izražava uverenje da okruženje kontrole kvaliteta opisano u ovom Izveštaju o transparentnosti ispunjava sve zahteve važeće regulative te da pruža razumnu osnovu za uverenje da statutarne revizije finansijskih izveštaja izvršene od strane kompanije PwC Srbija dosledno ispunjavaju propisane standarde kvaliteta.

Praćenje kvaliteta sastavni je deo programa za kontinuirano unapređenje procesa i procedura kompanije PwC Srbija. Kompanija PwC Srbija kontinuirano vrši procenu informacija koje dobija posredstvom formalnih programa i drugih neformalnih izvora u stalnom nastojanju da unapredi politike, procedure i doslednost kvaliteta rada. Propustima u ispunjenju standarda kvaliteta, ukoliko postoje, pristupa se veoma ozbiljno te se od nadležnog partnera traži poboljšanje rezultata rada. Preduzimaju se odgovarajući koraci za postizanje poboljšanja rezultata rada primenom svih raspoloživih sredstava koja uključuju izricanje novčane kazne, odnosno otkaz ugovora o radu.

Na osnovu izvršenih pregleda, rukovodstvo kompanije PwC Srbija uverilo se u efikasnost sistema interne kontrole kvaliteta kompanije PwC Srbija. Na sva pitanja utvrđena praćenjem različitih pokazatelja i analizom procesa i procedura primenjuju se odgovarajuće korektivne mere.

Poslednja analiza kvaliteta revizije

Poslednja eksterna analiza kvaliteta rada izvršena je od strane Komore ovlašćenih revizora u maju 2017. godine. Izveštaj kontrole ne sadrži zamerke u pogledu kvaliteta dokumentacije koja je bila predmet pregleda.

Kompanija PwC Srbija upisana je u registar društava za obavljanje poslova statutarne revizije kod obveznika revizije u Republici Srbiji.

Korporativna kultura i vrednosti

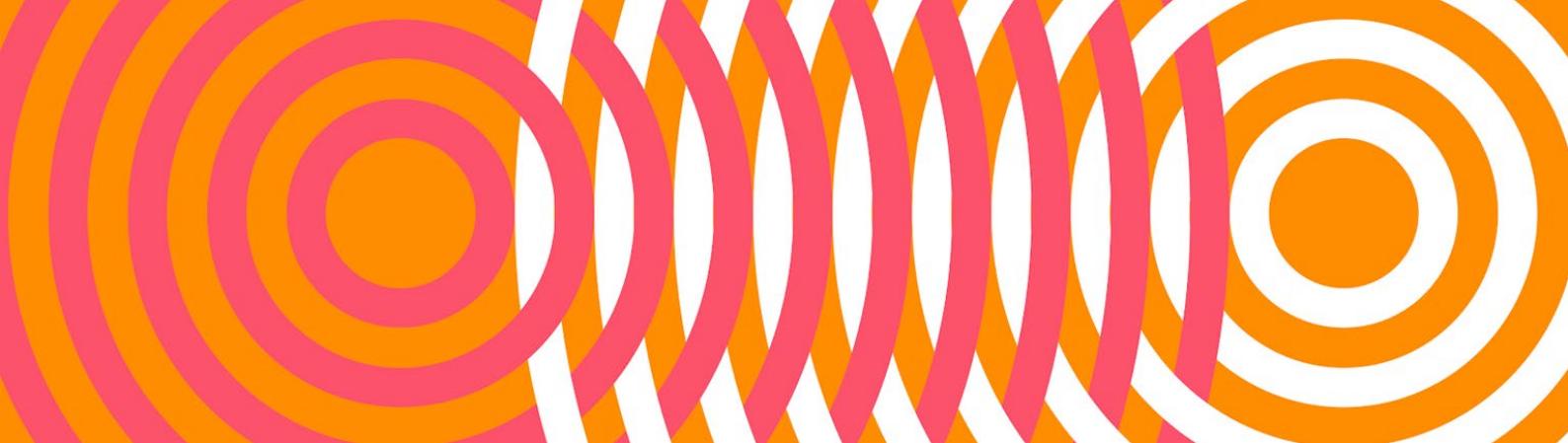
Rukovodstvo i "tonovi sa vrha"

Svrha, smisao i vrednosti naše kompanije predstavljaju stub našeg uspeha. Svrha i smisao naše kompanije su da u društvu gradimo odnos poverenja i rešavamo složene probleme, pri čemu nam naš sistem vrednosti u tome pomaže. Svrha i smisao naše kompanije daju nam odgovor na pitanje "zašto" se bavimo delatnošću kojom se bavimo, dok nam naša strategija omogućava da se bavimo "time" čime se bavimo. Navedeno predstavlja polaznu osnovu našeg sistema upravljanja kvalitetom, koja je važeća za naše celokupno poslovanje, kao i za smer delovanja rukovodstva i način na koji gradimo poverenje javnosti u naš način poslovanja, kako između sebe tako i unutar naših zajednica.

Kada zajedno sa našim klijentima i kolegama radimo na izgradnji odnosa poverenja u društvu i rešavanju složenih problema, mi postupamo u skladu sa našim osnovnim vrednostima, a to su:

- Časno i celovito postupanje
- Uvođenje promena
- Iskazivanje pažljivosti i brižnosti
- Saradnja
- Stvaranje novih ideja

Ključne poruke našim zaposlenima saopštava partner nadležan za upravljanje kompanijom PwC u Republici Srbiji, odnosno rukovodeći kadar, a sprovode ih partneri na projektima revizije. Saopštenja se odnose na aktivnosti koje dobro obavljamo, kao i na mere koje možemo da preduzmemos ukoliko pomenute aktivnosti treba poboljšati. Pratimo stavove zaposlenih o tome da li veruju da rukovodstvo svojim porukama prenosi da je za uspeh kompanije bitan kvalitet obavljenog posla. Zahvaljujući tome, uvereni smo da naši zaposleni razumeju ciljeve naše kompanije kada je reč o kvalitetu revizije.

Suština naše strategije u oblasti revizije ogleda se visokom kvalitetu pružene usluge, pri čemu pažnju usmeravamo na izgradnju odnosa poverenja i saradnje sa našim klijentima i jačanje transparentnosti na tržištu kapitala i u široj društvenoj zajednici.

Kako bi kompanija PwC Srbija mogla da realizuje ovu strategiju, mreža društava PwC uspostavila je okvir za upravljanje kvalitetom pod nazivom "Upravljanje kvalitetom radi dostizanja izvrsnosti usluge" (*engl. Quality Management for Service Excellence framework - QMSE*) kojim se upravljanje kvalitetom ugrađuje u poslovne procese, kao i u proces upravljanja rizicima na nivou čitave organizacije. Okvir uvodi koncept sveobuhvatnog kvaliteta usluge u oblasti revizije, pri čemu je pažnja usmerena na uspešnost i efikasnost usluge koja će ispuniti očekivanja naših klijenata i drugih zainteresovanih strana.

Koncept sveobuhvatnog kvaliteta podrazumeva postojanje čitavog niza osnovnih ciljeva u oblasti upravljanja kvalitetom, stoga sam sistem upravljanja kvalitetom (SoQM) treba da bude koncipiran i njime treba upravljati na način koji omogućava postizanje tih ciljeva sa razumnom sigurnošću.

Pomenuti ciljevi postižu se pomoću **postupka upravljanja kvalitetom** koje je uspostavila naša kompanija u saradnji sa rukovodstvom Sektora za reviziju, vlasnicima poslovnih procesa, partnerima i zaposlenima.

Postupak upravljanja kvalitetom podrazumeva integrisano korišćenje Pokazatelja kvaliteta sa ciljem da se **predviđi** kvalitet revizije, izvrši Revizija u realnom vremenu, **spreči** nastanak problema u vezi sa kvalitetom revizije, izvrši analiza Osnovnog uzroka problema kako bi se **izvukle pouke** iz problema u vezi sa kvalitetom revizije te da se uspostavi Okvir za prepoznavanje i preuzimanje obaveza i odgovornosti radi jačanja obrazaca ponašanja, kulture i postupaka koji podstiču kvalitet.

Ovi programi zahtevaju stalno praćenje i kontinuirano unapređivanje, naročito u pogledu pokazatelji kvaliteta revizije, te očekujemo da će se vremenom, kao i njihovom primenom ovi programi značajno razvijati.

Postupak upravljanja kvalitetom

Postupak upravljanja kvalitetom uključuje:

- Prepoznavanje rizika tj. pretnji uspešnom ostvarivanju ciljeva u oblasti kvaliteta,
- Osmišljavanje i primenu odgovora na procenjene rizike u oblasti kvaliteta,
- Praćenje izrade politika i procedura i njihove efikasnosti kroz aktivnosti koje su integrisane u sam proces praćenja kao što su revizija u realnom vremenu i praćenje odgovarajućih pokazatelji kvaliteta revizije,
- Kontinuirano unapređivanje sistema upravljanja kvalitetom nakon identifikovanja oblasti koje treba poboljšati, i to izvođenjem analize osnovnog uzroka problema i sprovođenjem korektivnih mera, i
- Uspostavljanje Okvira za iskazivanje zahvalnosti i preuzimanje odgovornosti u pogledu kvaliteta rada, koji se koristi prilikom procene rezultata rada zaposlenih, određivanja visine njihove naknade i odlučivanja o njihovom unapređenju.

Predviđamo: Indikatori za praćenje kvaliteta revizije

Utvrđili smo skup indikatora za praćenje kvaliteta revizije (*engl. Assurance Quality Indicators -AQIs*) koji rukovodiocima Sektora za reviziju pomažu u ranoj identifikaciji eventualnih rizika po kvalitet, a koji koriste merne podatke kojima bi trebalo predvideti probleme kada je reč o kvalitetu. Analiza rizika po kvalitet ključni je deo našeg programa pod nazivom "Upravljanje kvalitetom radi dostizanja izvrsnosti usluge" (*engl. Quality Management for Service Excellence - QMSE*), a pokazatelji kvaliteta revizije i druga merila vrednovanja rezultata rada predstavljaju osnovni alat u postupku kontinuiranog praćenja i poboljšanja našeg Sistema upravljanja kvalitetom (*engl. System of Quality Management -SoQM*)

Sprečavamo: Revizija u realnom vremenu

Kreirali smo Program kontrole kvaliteta revizije u realnom vremenu (engl. *Real Time Quality Assurance - RTA*), koji omogućava preventivno praćenje kvaliteta rada i čija se svrha ogleda u tome da pomogne timovima angažovanim na obavljanju revizije da u realnom vremenu obave radne zadatke.

Poseban stručni tim iskusnih revizora oformljen na nivou zemalja centralne i istočne Evrope vrši kontrolu revizorske dokumentacije pre izdavanja revizorskog izveštaja. Pomenute kontrole vrše se u saradnji sa timom angažovanim na pružanju usluga revizije, i to u svim fazama revizije. Rukovodilac Sektora za reviziju utvrđuje angažovanja na kojima bi trebalo vršiti kontrolu kvaliteta u realnom vremenu. Osim toga, posmatra se nekoliko indikatora koji služe za praćenje kvaliteta revizije (engl. *Audit Quality Indicators - AQI*), a nalazi se saopštavaju rukovodstvu Sektora za reviziju u Srbiji, rukovodstvu Sektora za reviziju a nivou klastera [ako je primenjivo], kao i rukovodstvu Sektora za reviziju na nivou zemalja centralne i istočne Evrope. Indikatori kvaliteta revizije saopštavaju se na kvartalnom, odnosno godišnjem nivou u zavisnosti od njihove prirode.

Izvlačenje pouke: Analiza osnovnog uzroka problema

Analize sprovodimo sa ciljem da utvrdimo faktore koji doprinose kvalitetu naših usluga revizije kako bismo mogli da preduzmemo mere za kontinuirano unapređenje kvaliteta revizije. Prilikom sprovođenja analiza, naši primarni ciljevi su sticanje razumevanja o tome šta nam rezultati analize govore o stanju našeg sistema upravljanja kvalitetom (SoQM) kao i utvrđivanje na koji način naša kompanija može da obezbedi najbolje moguće okruženje kako bi timovi angažovani na poslovima revizije mogli kvalitetno da obave reviziju. Razmatramo nalaze prikupljene iz različitih izvora, uključujući nalaze dobijene kontinuiranim praćenjem sistema upravljanja kvalitetom (SoQM) koje se vrši na nivou naše organizacije, kao i nalaze dobijene na osnovu kontrole stanja sistema upravljanja kvalitetom (SoQM) koja se sprovodi na nivou mreža društava PwC; kao i nalaze po osnovu revizija tokom kojih jesu, odnosno nisu uočeni nedostaci - bilo prilikom nadzora interne ili eksterne kontrole ili pak na osnovu drugih podataka kao što su korekcije finansijskih izveštaja - kako bi se utvrdilo da li postoje eventualne razlike i mogućnost da se nešto nauči tj. da se izvuku pouke.

Kada je reč o pojedinačnim kontrolama, nepristrasan tim analitičara utvrđuje eventualne faktore koji doprinose sveukupnom kvalitetu revizije. Uzimamo u obzir faktore relevantne za stručno znanje, nadzor i analizu, profesionalnu skeptičnost, lica angažovana na projektu i obuku zaposlenih, kao i druge faktore. Utvrđivanje eventualnih uzročnih faktora vrši se procenjivanjem informacija o angažovanju, obavljanjem razgovora i analizom odabране radne dokumentacije revizora, a sve u cilju sticanja razumevanja o faktorima koji su eventualno doprineli kvalitetu revizije.

Nadalje, vrši se poređenje, odnosno kontrastiranje podataka prikupljenih za potrebe revizija, bez obzira na to da li jesu ili nisu uočeni nedostaci tokom njihovog obavljanja, a sve radi utvrđivanja da li su određene faktori u korelaciji sa kvalitetom revizije. Pomenuti podaci se, primera radi, odnose se na to da li je reč o novom klijentu, odnosno novom angažovanju, da li je izvršena kontrola revizorske dokumentacije pre izdavanja revizorskog izveštaja, kao i na to u kom trenutku je revizija izvršena.

Naš cilj je da steknemo razumevanje o tome na koji način se kvalitetno obavljene revizije mogu razlikovati od onih koje to nisu, te da takva saznanja iskoristimo za kontinuirano unapređenje kvaliteta svih naših revizija. Rezultate analize procenjujemo kako bismo utvrdili poboljšanja koja bi bilo od koristi da se sprovedu u svim segmentima prakse. Pomenute analize, prema našem ubeđenju, u značajnoj meri doprinose uspešnosti našeg sistema kontrole kvaliteta.

Direktni rezultat sprovedene analize osnovnog uzroka problema ogleda se u izvučenim poukama koje se prezentuju svim liderima i ključnim partnerima angažovanim na projektima revizije. Prezentacija se obično organizuje u poslednjem kvartalu kalendarske godine.

Potvrda kvaliteta: Okvir za prepoznavanje i preuzimanje obaveza i odgovornosti

Naš Okvir za prepoznavanje i preuzimanje obaveza i odgovornosti (*engl. Recognition and Accountability Framework - RAF*) služi da se učvrsti kvalitet postupanja zaposlenih prilikom realizacije naše strategije, uz poseban fokus na pružanju usluga klijentima, naš način rada sa zaposlenima i stvaranje kulture visokog kvaliteta. U skladu sa našim Okvirom, lica u statusu partnera i rukovodioci na projektu koji nisu u statusu partnera, odgovorni su za kvalitet rezultata rada [koji je izvan okvira obavezne saobraznosti sa zakonskom regulativom]. Naš Okvir za prepoznavanje i preuzimanje obaveza i odgovornosti bavi se pitanjima kao što su:

- Kvalitet rezultata rada: Obezbeđujemo transparentnost u pogledu kvaliteta rada s namerom da izmerimo da li je kvalitet našeg rada u skladu sa postavljenim ciljevima. Kvalitet našeg rezultata rada zavisi od toga da li smo se u radu pridržavali standarda struke, kao i standarda i politika mreže društava PwC i naše kompanije.
- Obrasci ponašanja: Definisali smo očekivanja u pogledu ispravnih obrazaca ponašanja koji podrazumevaju ispravan odnos prema kvalitetu, ispravne "tonove sa vrha" tj. poruke koje upućuje rukovodstvo kompanije, kao i snažno angažovanje zaposlenih u pravcu realizacije ciljeva kompanije u pogledu kvaliteta.
- Intervencije/ priznanja: Uspostavili smo sistem za intervencije i priznanja, kojim se promovišu, odnosno učvršćuju pozitivni obrasci ponašanja i kultura kvaliteta.
- Sankcije/nagrade Uspostavili smo sistem sankcija i nagrada, kako finansijskih tako i nefinansijskih, koji je proporcionalan rezultatima rada i ponašanju i dovoljan da se podstakne ispravno ponašanje u cilju ostvarivanja ciljeva kompanije u pogledu kvaliteta.

Detaljan postupak kontrole kvaliteta izložen je u PwC smernicama za obavljanje revizije, kao i u politikama i smernicama za upravljanje rizicima mreže društava PwC. Pomenute politike i procedure primenjuju se u našem svakodnevnom radu.

Naš sistem upravljanja kvalitetom zasniva se na šest elemenata kontrole kvaliteta prema definiciji Međunarodnog standarda kontrole kvaliteta 1 (ISQC 1), a to su:

- Odgovornost rukovodstva za kvalitet unutar firme, u okviru koje spadaju:
 - Etički zahtevi
 - Prihvatanje i nastavak saradnje sa klijentom i specifična angažovanja
 - Ljudski resursi
 - Sprovođenje angažovanja
 - Nadzor

Rukovodstvo i odgovornost

Poslovanje PwC CIE objedinjuje sve kapacitete i stručnost PwC društava registrovanih u državama regionalne centralne i istočne Evrope tj. posluje kao regionalno društvo u skladu sa modelom integrisane revizorske prakse pod upravom regionalnog rukovodstva. Regionalna grupa za upravljanje poslovima revizije (*engl. Regional Assurance Management Group - RAMG*) odgovorna je za strategiju u oblasti revizije, rukovođenje stručnim timom revizora i strukturu izveštavanja – sastav grupe čine rukovodioci Sektora za reviziju PwC društava registrovanih u najvećim državama regionala/ manjim podkластерима. Proširen sastav RAMG čine rukovodioci službi (funkcija u organizaciji) koje se bave pitanjima kvaliteta i pitanjima rizika.

Kadrovsom struktrom i stručnošću odnosno iskustvom lica kojima su povereni poslovi upravljanja rizicima i kontrole kvaliteta dokazujemo ozbiljnost kojom pristupamo upravljanju rizicima i kvalitetu, kao i značaj koji tim pitanjima pridajemo. Stručnim timom nadležnim za upravljanja rizicima i kontrolu kvaliteta predsedava rukovodilac Sektora za reviziju na nivou CIE, a sastav stručnog tima čine rukovodilac sektora za kvalitet i regulativu na nivou CIE, partner nadležan za upravljanje rizicima na nivou CIE, glavni revizor na nivou CIE i šef sektora računovodstva na nivou CIE. Ovaj rukovodeći tim redovno održava sastanke radi dogovora o ključnim pitanjima iz oblasti upravljanja rizicima i kontrole kvaliteta, sprovodi strategiju upravljanja rizicima i kvalitetom i sa sektorima za usluge revizije redovno održava komunikaciju i razmenjuje informacije u vezi sa rizicima i kvalitetom rada.

U regionu centralne i istočne Evrope "tonove sa vrha" tj. poruke koje se odnose na kvalitet rada određuju rukovodeći timovi, i to na nivou regionala i na nivou pojedinačnih zemalja, a one jasno ukazuju na važnost postizanja kvaliteta kada su u pitanju revizija, odnosno usluge srodne reviziji. Premda fokus interesovanja ostaje na rastu i efikasnosti kompanije, pomenuti ciljevi ne umanjuju pitanje kvaliteta ili rizika, koji zauzimaju važno mesto u porukama rukovodstva. Upravo suprotno, upravljački tim jasno stavlja do znanja da kvalitet i efikasnost nisu kategorije koje se međusobno isključuju.

Najnovija anketa koju društvo PwC sprovodi među svojim zaposlenima (*engl. Global People Survey*) pokazuje uglavnom dobre rezultate u oblastima koje se odnose na ocenjivanje kvaliteta rada, saradnike, korporativnu i kulturu. Osim pomenutog rezultati ankete nam ukazuju na oblast kojoj treba da posvetimo više pažnje; drugim rečima, ukazuju nam na radno opterećenje sa kojim se zaposleni suočavaju. Aktivno smo angažovani na različitim aktivnostima sa intencijom da osiguramo da radno opterećenje naših zaposleni ostane na razumnom nivou. Osim toga, godišnja ocena postignutih rezultata partnera i direktora omogućava nam da aktivno upravljamo zahtevima koje zaposleni upućuju rukovodiocima projekata. I dalje usmeravamo pažnju na pitanje poboljšanje efikasnosti rada, zbog čega smo u mogućnosti da posao rasporedimo ravnomernije tokom godine a samim tim možemo u izvesnoj meri i da smanjimo pritisak i opterećenje u jeku sezone.

Imamo aktivan odnos prema rezultatima ankete koju društvo PwC sprovodi među svojim zaposlenima i neprestano tražimo načine da zaposlenima omogućimo da ostvare uravnotežen odnos između poslovnih i privatnih obaveza, kao i da ih motivišemo drugim načinima kako bismo smanjili njihovu fluktuaciju. Nastavićemo da težimo ka tome da i naredne godine ostvarimo poboljšanja u ovoj oblasti.

Etičnost, nezavisnost i objektivnost

Etičnost

Zaposleni u PwC poštuju osnovna načela Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks), a to su:

- i. **Integritet** - – .Princip integriteta obavezuje sve profesionalne računovođe da postupaju ispravno i časno u svim profesionalnim i poslovnim odnosima.
- ii. **Objektivnost** – Princip objektivnosti obavezuje sve profesionalne računovođe da ne kompromituju profesionalno ili poslovno rasuđivanje zbog pristrasnosti, sukoba interesa ili neprimerenog uticaja drugih.
- iii. **Profesionalna sposobljenost i dužna pažnja** – Princip profesionalne sposobljenosti i dužne pažnje obavezuje sve profesionalne računovođe na održavanje profesionalnih znanja i veština na nivou kojim se obezbeđuju kompetentne profesionalne usluge klijentu, odnosno poslodavcu u skladu sa najnovijim dostignućima u oblasti struke, zakonskom regulativom i tehnikama te da prilikom pružanja profesionalnih usluga postupaju posvećeno, u skladu sa važećim profesionalnim standardima i standardima struke.
- iv. **Poverljivost** – Princip poverljivosti obavezuje sve profesionalne računovođe da poštiju poverljivost informacija koje su pribavljenе u okviru profesionalnih, odnosno poslovnih odnosa, da takve informacije ne obelodanjuju trećim licima ako nemaju odgovarajuće, odnosno konkretno ovlašćenje, osim ukoliko ne postoji zakonsko pravo, odnosno profesionalna obaveza njihovog obelodanjivanja, kao i da ne koriste poverljive informacije za ostvarivanje lične koristi ili pak koristi za treća lica.
- v. **Profesionalno ponašanje** – Princip profesionalnog ponašanja obavezuje sve profesionalne računovođe da poštiju relevantne zakone i propise i izbegavaju svako delovanje koje diskredituje profesiju.

Osim pomenutog, standardi mreže društava PwC, koji važe za sve članice mreže, uređuju različite oblasti poput poslovne etike, nezavisnosti, sprečavanja pranja novca, zaštite konkurenčije i suzbijanja monopola, suzbijanja korupcije, zaštite podataka, poreza na dobit kompanije i poreza na dohodak partnera, sankcija, interne revizije i zloupotrebe povlašćenih informacija. Poštovanje etičkih zahteva shvatamo ozbiljno i težimo ka tome o da poštujemo kako slovo tako i duh pomenutih zahteva. Svi partneri i zaposleni pohađaju obaveznu godišnju edukaciju i podnose godišnju Izjavu o nezavisnosti u okviru sistema koji promoviše propisno razumevanje zahteva etičkog kodeksa u skladu sa kojim poslujemo. Partneri i zaposleni prihvataju i poštuju standarde uspostavljene od strane mreže društava PwC, a rukovodstvo kompanije PwC Srbija vrši nadzor nad ispunjavanjem obaveza propisanih odredbama pomenutih standarda.

Osim toga što poštuje usvojene vrednosti (Časno i celovito postupanje, Uvođenje promena, Iskazivanje pažljivosti i brižnosti, Saradnja, Uvođenje promena) i korporativne ciljeve, kompanija PwC Srbija primenjuje Standarde mreže društava PwC kojima su obuhvaćeni Kodeks ponašanja i sa njim povezane politike kojima se jasno naznačava način ponašanja koji se очekuje od partnera i drugih lica koja se profesionalno bave pružanjem usluga računovodstva i revizije a koji će nam pomoći da izgradimo poverenje javnosti u naš način poslovanja. Imajući u vidu čitav spektar različitih situacija sa kojima se naši zaposleni mogu susretati, naši standardi pružaju smernice za postupanje u različitim okolnostima koje imaju jedinstven cilj, a to je da se obezbedi ispravno postupanje.

Po priјemu u radni odnos, odnosno po stupanju na dužnost, svim zaposlenima i partnerima u kompaniji PwC Srbija uručuje se primerak Globalnog kodeksa ponašanja kompanije PwC. Od zaposlenih se očekuje da tokom profesionalne karijere postupaju u skladu sa vrednostima naznačenim u Kodeksu i da imaju osećaj dužnosti da treba da iskažu, odnosno prijave slučajeva koji izazivaju zabrinutost te da to čine objektivno, iskreno i profesionalno u situaciji kada treba da reše određeni problem, odnosno kada primete ponašanje koje nije u skladu sa Kodeksom. Svako društvo unutar mreže društava PwC ima uspostavljen mehanizam za prijavljivanje slučajeva koji izazivaju zabrinutost, odnosno sumnju. Osim pomenutog, na raspolaganju je i poverljiva globalno dostupna opcija prijavljivanja slučajeva koji izazivaju zabrinutost, kojoj se pristupa preko veb adrese: pwc.com/codeofconduct. Kompanija PwC Srbija je usvojila okvir za preuzimanje odgovornosti sa ciljem da omogući korigovanje ponašanja koje nije u skladu sa Kodeksom.

Kodeks ponašanja kompanije PwC dostupan je online svim internim i eksternim zainteresovanim stranama na adresi [@ pwc.com/ethics](http://pwc.com/ethics).

Objektivnost i nezavisnost revizora

Od članica mreže PwC društava i njihovih partnera i zaposlenih, kao lica koja se bave revizijom finansijskih izveštaja i profesionalnim pružanjem drugih usluga, očekuje se poštovanje osnovnih načela objektivnosti, časnog i celovitog postupanja i profesionalnog ponašanja. Kada govorimo o klijentima kojima se pruža usluga revizije, ovo su načela na kojima počiva nezavisnost revizora. Poštovanje ovih načela je od izuzetne važnosti kada pružamo usluge na tržištu kapitala i našim klijentima.

Globalna politika u oblasti nezavisnosti kompanije PwC, koja se zasniva na Međunarodnom kodeksu etičkog ponašanja za profesionalne računovođe izdatom od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe i Međunarodnim standardima nezavisnosti, sadrži minimum standarda čije se poštovanje očekuje od strane članica mreže društava PwC, kao i procedure koje treba slediti u cilju očuvanja nezavisnosti revizora u odnosu na klijente, kada je potrebno.

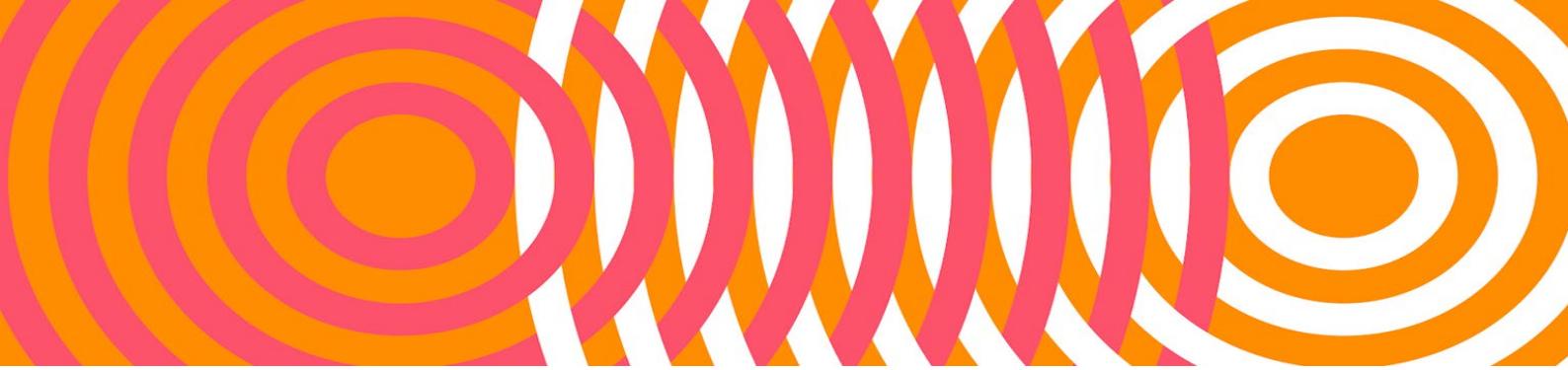
Na nivou zemalja regiona CIE, kompanija PwC je na funkciju partnera (poznatog kao partner nadležan za pitanja nezavisnosti revizora - *engl. Partner Responsible for Independence - PRI*) imenovala lice koje ima odgovarajući broj godina radnog staža i koje je steklo odgovarajuće zvanje, a koje je odgovorno za sprovođenje Globalne politike u oblasti nezavisnosti kompanije PwC, upravljanje postupcima koji se odnose na nezavisnost revizora, kao i za podršku poslovanju. Podršku partneru pruža tim stručnjaka nadležan za pitanja nezavisnosti. Partner nadležan za pitanja nezavisnosti revizora podnosi izveštaj direktno direktoru Sektora za upravljanje rizicima na nivou CIE, koji je ujedno i član Upravnog odbora kompanije.

Politike u oblasti nezavisnosti i njihova primena u praksi	Globalna politika u oblasti nezavisnosti kompanije PwC obuhvata, između ostalog, i sledeći oblasti: Individualna (lična) nezavisnost i institucionalna nezavisnost društva, uključujući politike i smernice u pogledu finansijskih ulaganja i drugih finansijskih aranžmana kao što su, primera radi, bankovni računi i zajmovi partnera, zaposlenih, društva i njegovih penzijskih programa;Nerevizionske usluge i aranžmani u pogledu naknada. Politika se zasniva na Izjavama o dozvoljenim uslugama (<i>engl. Statements of Permitted Services (SOPS)</i>), u kojima su sadržane praktične smernice za primenu odredaba politika o nerevizionskim uslugama klijentima revizije i njihovim povezanim pravnim licima; iPrivredni odnosi, uključujući politike i smernice o zajedničkoj poslovnoj saradnji (kao što su zajednički poduhvati i zajednički marketing), kao i politike i smernice o nabavci robe i usluga u redovnom toku poslovanja.Prihvatanje novog revizorskog angažovanja, odnosno novih klijenata revizije i naknadno prihvatanje angažovanja u oblasti pružanja nerevizionskih usluga pomenutim klijentima.

Nadalje, postoji Politika o upravljanju rizicima mreže društava PwC kojom se uređuju zahtevi koji treba da se ispune u pogledu nezavisnosti revizora, a odnose se na rotaciju ključnih partnera na projektima revizije.

Pomenute politike i procedure treba da pomognu kompaniji PwC da posluje u skladu sa relevantnim standardima struke i regulatornim standardima u oblasti nezavisnosti važećim sa usluge revizije finansijskih izveštaja i usluge sroдne reviziji. Politike i prateće smernice podležu pregledu, odnosno reviziji kada nastupe određene promene kao što su izmene i dopune zakonske regulative odnosno, promene u poslovanju.

PwC Srbija nadopunjuje Politiku nezavisnosti PwC mreže u skladu sa zahtevima lokalnih propisa. Tamo gde su zahtevi restriktivniji od politike mreže, na politiku nezavisnosti PwC mreže takođe utiču i zahtevi nezavisnosti Komisije za hartije od vrednosti i berze Sjedinjenih Američkih Država.

Sistemi i alati koji se koriste za potrebe upravljanja nezavisnošću revizora	Kao članica mreže društava PwC, kompanija PwC Srbija ima pristup brojnim sistemima i alatima koji služe kao podrška kompanijama članicama mreže društava PwC i njihovim zaposlenima pri sprovođenju i poštovanju politika i procedure nezavisnosti. Reč je o sledećim sistemima i alatima: Centralna baza podataka (<i>engl. The Central Entity Service ('CES')</i>) - sistem u kom su sadržani podaci o privrednim subjektima, javnim preduzećima kojima se pruža usluga revizije, klijentima koji podležu ograničenjima Komisije za hartije od vrednosti i njihovim povezanim izdavaocima hartija od vrednosti. CES pomaže u procesu utvrđivanja mogućih ograničenja u pogledu nezavisnosti, i to kod klijenata članice mreže društava PwC, odnosno klijenata ostalih članica mreže, a pre zaključenja ugovora o pružanju nerevizijiskih usluga, odnosno pre zaključenja poslovnog odnosa. Osim toga, sistem snabdeva informacijama druge sisteme i programe tj. Kontrolni sistem za proveru nezavisnosti (<i>engl. Independence Checkpoint</i>) i program pod nazivom Autorizacija usluga (<i>engl. Authorisation for Services</i>) kojim se izdaje odobrenje za pružanje usluga;Kontrolni sistem za proveru nezavisnosti (<i>engl. Independence Checkpoint</i>) je sistem putem kojeg partneri i rukovodioci sektora za reviziju traže dozvolu za kupovinu HoV koje se prodaju na javno uređenom tržištu, i u kojem se evidentira njihova kasnija nabavka, odnosno prodaja. Kada članica mreže društava PwC zaključi ugovor o pružanju usluga revizije za novim klijentom, sistem automatski obaveštava lica koja u poseduju HoV tog klijenta o zahtevu da se HoV prodaju, ukoliko je potrebno;Autorizacija usluga (<i>engl. Authorisation for Services</i>) je globalni sistem koji omogućava komunikaciju između lidera angažovanog na projektu revizije i lidera angažovanog na projektu koji ne potpada pod delokrug revizije, a u vezi sa predlogom usluga koje nisu usluge revizije, koji beleži rezultate analize svih eventualnih pretnji po nezavisnost revizora nastalih pružanjem usluge, kao i predloge zaštite, ukoliko je potrebno, i funkcioniše kao evidencija o zaključku partnera na reviziji o stepenu dopuštenosti usluge; iGlobalna baza prijava o povredama nezavisnosti revizora (rada društva za reviziju) je sistem koji je projektovan za potrebe izveštavanja o kršenju propisa o nezavisnosti rada eksternog revizora (npr. kršenje propisa i pravila struke) kada kršenje propisa ima međunarodne konsekvence (npr. kada se prekršaj izvrši na jednoj teritoriji, a efekti prekršaja se reflektuju na drugoj). Partner nadležan za pitanja nezavisnosti revizora na nivou CIE, u ime kompanije podnosi izveštaj putem Globalnog sistema za izveštavanje o kršenju propisa o nezavisnosti revizora (rada društva za reviziju).
Rotacija ključnih revizorskih partnera i zaposlenih	Kompanija PwC Srbija takođe ima nekoliko sistema koji se koriste u Republici Srbiji i to: Sistem za praćenje rotacije revizora koji prati da li se poštuju politike kompanije PwC Srbija o obaveznoj rotaciji revizora od strane rukovodilaca na projektima kompanije PwC Srbija drugih partnera na projektima revizije [i starijih stručnjaka] angažovanih na poslovima revizije; iPristup bazama podataka u kojima se evidentiraju svi odobreni poslovni odnosi koje je zasnovala kompanija PwC Srbija. Revizija poslovnih odnosa vrši se na šestomesečnom nivou kako bi na kontinuiranoj osnovi imali status odobrenih projekata. Kada je reč o reviziji preduzeća, jedno lice ne može da vrši funkciju licenciranog ovlašćenog revizora, potpisnika revizorskog izveštaja, odnosno ključnog revizorskog partnera na projektu revizije u periodu dužem od 6 godina. Po isteku tog perioda, pomenuto lice ne može da obavlja reviziju kod istog obveznika revizije u periodu od 3 godine. Tokom pomenutog perioda, pomenuto lice ne može da učestvuje u obavljanju revizije finansijskih izveštaja tog klijenta, obavlja kontrolu kvaliteta rada na projektu revizije, pruža timu, odnosno klijentu stručne konsultacije, odnosno konsultacije o pitanjima koja se odnose na konkretan sektor privrede, transakcije ili događaje niti na bilo koji drugi način da direktno utiče na rezultat angažovanja.

Obuka u oblasti poštovanja nezavisnosti i izjave o nezavisnosti rada društva

PwC u regionu CIE obezbeđuje svim partnerima i zaposlenima godišnju obuku, odnosno kontinuiranu obuku u oblasti nezavisnosti. Obuka je uglavnom usmerena na realizaciju posla u okolnostima koje uključuju: promenu zvanja zaposlenih, odnosno njihovih funkcija u kompaniji, promenu politike društva, odnosno zakonske regulative i, prema potrebi, na obuku u oblasti pružanja usluga. Partneri i zaposleni pohađaju obuku o politici nezavisnosti rada društva i srodnim temama putem računara. Osim toga, za zaposlene se prema potrebi organizuje individualna obuka koju realizuju stručnjaci nadležni za pitanja nezavisnosti rada na nivou CIE.

Svi partneri i zaposleni dužni su da podnesu godišnju Izjavu o nezavisnosti kojom potvrđuju usklađenost sa relevantnim aspektima politike o nezavisnosti društva, kao i Izjavu o ličnoj nezavisnosti i usklađenosti sa politikama koje primenjuje društvo, članica mreže društava PwC. Nadalje, svi partneri potvrđuju da su sve nerevizijske usluge i svaka poslovna saradnja za koju su odgovorni u skladu sa politikom o nezavisnosti društva te da su prilikom prihvatanja pomenutih angažovanja i saradnje poštovane potrebne procedure. Uz godišnje izjave prilažu i izjave o stepenu angažovanja, i to za sva lica angažovana na pružanju usluga klijentima revizije.

Praćenje nezavisnosti i disciplinska politika

Kompanija PwC na nivou CIE odgovorna je za praćenje efikasnosti sistema za kontrolu kvaliteta rada u postupku praćenja usklađenosti sa zahtevima u oblasti nezavisnosti. Pored izjava o nezavisnosti rada društva, koje su objašnjene u tekstu gore, kao sastavni deo praćenja nezavisnosti sprovodimo:

- Ispitivanje usklađenosti sistema kontrola i procesa kojima se obezbeđuje nezavisnost;

- Ispitivanje nezavisnosti rada ovlašćenih revizora na slučajno odabranom uzorku partnera, odnosno direktora kao sredstvo kontrole poštovanja politika o nezavisnosti; i
- Godišnja procena poštovanja standarda u oblasti nezavisnosti mreže PwC društva od strane njenih članica.

O rezultatima praćenja i ispitivanja kompanije PwC Srbija obaveštava se rukovodstvo društva, i to postupkom koji podrazumeva isticanje pokazatelji kvaliteta revizije (*engl. Audit Quality Indicators - AQI*) .

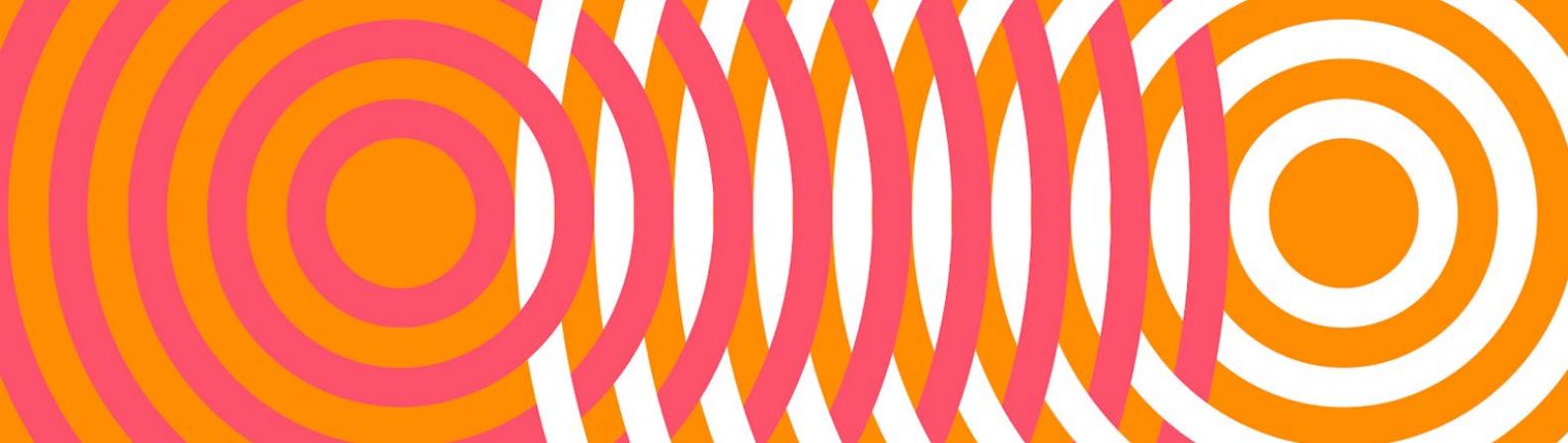
Kompanija PwC na nivou CIE ima uspostavljene disciplinske politike i mehanizme kojima se podstiče poštovanje politika i procedura u oblasti nezavisnosti i kojima se zahteva prijavljivanje i rešavanje svake povrede zahteva u pogledu nezavisnosti.

Pomenuto uključuje razmatranje prirode povrede u saradnji sa Odborom za reviziju klijenta, procenu uticaja povrede na nezavisnost društva, članice mreže društava PwC i potrebu za primenom mera zaštite radi očuvanja objektivnosti. Premda je u većini slučajeva reč o manjim povredama koje se mogu pripisati nepažnji, odnosno propustu, sve povrede uzimaju se ozbiljno i ispituju adekvatno. PwC Srbija takođe poštuje dodatne zahteve domaće zakonske regulative koji se odnose na prijavljivanje povrede politika. Ispitivanje svake utvrđene povrede politike u oblasti nezavisnosti se takođe koristi za utvrđivanje potrebe za unapređenjem sistema i procedura kompanije PwC Srbija kao i za utvrđivanje potrebe za dodatnim smernicama i obukom.

Izjava rukovodstva o nezavisnosti rada društva i provera nezavisnosti

Rukovodstvo kompanije PwC Srbija izjavljuje da su procedure kojima se obezbeđuje nezavisnost rada društva u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

Poslednja interna provera nezavisnosti rada društva sprovedena je na nivou kompanije PricewaterhouseCoopers u regionu CIE i završena je u periodu april-maj 2020. godine.

Razmatranje određenih pitanja prilikom odlučivanja o prihvatanju revizorskog angažovanja

Prilikom razmatranja da li da prihvatimo novog klijenta, odnosno da li da nastavimo saradnju sa postojećim klijentom, pridržavamo se načela koja imaju suštinski značaj za obezbeđivanje kvaliteta rada, za koji smatramo da ide ruku pod ruku sa našim korporativnim ciljevima u pogledu izgradnje poverenja u društvu. Uspostavili smo politike i procedure za prihvatanje poslovne saradnje i revizorskog angažovanja kojima ispitujemo, odnosno ocenjujemo da li smo sposobni da ispunimo zahteve posla, da li imamo potreban kapacitet za obavljanje posla u smislu vremena i resursa, da li možemo da postupamo u skladu sa relevantnim etičkim zahtevima, uključujući nezavisnost rada društva, kao i da li smo adekvatno razmotrili integritet klijenta. Ova pitanja stavljamo ponovo na razmatranje prilikom odlučivanja o tome da li da nastavimo saradnju sa klijentom, a uspostavili smo i politike i procedure u slučaju odustajanja od angažovanja, odnosno saradnje sa klijentom, ukoliko je potrebno.

Prihvatanje i zadržavanje klijenta i angažovanja

Kompanija PwC Srbija je uspostavila proceduru za potrebe utvrđivanja prihvatljivosti klijenta (prema stepenu kom ga klijent može izložiti riziku) koja je zasnovana na pravilima mreže PwC društava u postupku donošenja odluke o prihvatanju klijenta i očuvanju saradnje sa njim (pod nazivom Prihvatanje i zadržavanje klijenta (*engl. Acceptance and Continuance - A&C*). Sistem A&C omogućava timu na projektu, upravi društva i stručnjacima za pitanja upravljanja rizicima da postignu konsenzus oko pitanja da li stepen rizika kojem potencijalni ili postojeći klijent izlaze društvo može da se drži pod kontrolom, kao i oko pitanja da li je primereno da se društvo PwC povezuje sa konkretnim klijentom i njegovom upravom. Konkretno, sistem omogućava sledeće:

Stručnim timovima angažovanim na projektima revizije:

- Da dokumentuju pitanja čije se razmatranje zahteva u skladu sa standardima struke koji se odnose na prihvatanje i zadržavanje klijenata;
- Da utvrde i dokumentuju problem, odnosno faktore rizika i njihovo rešavanje putem konsultacija, korigovanjem plana resursa odnosno pristupa reviziji, uspostavljanjem drugih mera zaštite radi ublažavanja utvrđenih rizika, odnosno odbijanjem angažovanja; i
- Da pojednostave postupak procene rizika koji su povezani sa prihvatanjem, odnosno zadržavanjem klijenta ili angažovanja

Društvima, članicama mreže društava PwC (kao i njihovim rukovodstvima i odeljenjima za upravljanje rizicima):

- Da pojednostave postupak procene rizika koji su povezani sa prihvatanjem, odnosno zadržavanjem klijenta ili angažovanja;
- Da stave na uvid pregled rizika koji su povezani sa prihvatanjem, odnosno zadržavanjem klijenta ili angažovanja u celom portfelju klijenata; i
- Da razumeju metodologiju, osnove i minimum pitanja koja su sva druga društva, članice mreže društava PwC, uzela u razmatranje, odnosno primenila u postupku prihvatanja i zadržavanja klijenata.

Naši zaposleni

Strategija razvoja ljudskih resursa

Naša strategija razvoja ljudskih resursa ima za cilj da budemo vodeća kompanija u svetu po broju talentovanih kadrova.

Zapošljavamo kandidate različitog obrazovnog profila sa odgovarajućim znanjima i veštinama; kandidate sa stavom koji podrazumeva kontinuirano preispitivanje i intelektualnu radoznalost; kandidate koji pokazuju hrabrost i profesionalno poštenje.

Naši standardi pri zapošljavanju kadrova podrazumevaju sledeće: strukturirani razgovor sa kandidatom, uz postavljanje pitanja koja se odnose na ponašanje a koja su pripremljena prema modelu PwC Professional, ocenu rezultata akademskih dostignuća i bezbednosne provere kandidata.

"Tvoja budućnost"

Naša strategija pod nazivom "Tvoja budućnost", važeća na nivou svih društava PwC, definisana je prema načinu na koji ulažemo u oblikovanje kompanije PwC koja će trajati i služiti u budućnosti; odgovaramo na očekivanja tržišta da bismo klijentima pružili drugačije iskustvo, zasnovano u većoj meri na digitalnim tehnologijama. Naša strategija počiva na sledeća tri elementa:

- **Digitalno usavršavanje:** Zaposlenima obezbeđujemo alate za učenje u skladu sa njihovim individualnim potrebama kako bismo proširili spektar digitalnih rešenja koja oni mogu da koriste na poslovima revizije i osnažili zaposlene kroz afirmaciju pristupa koji podrazumeva kontinuirano napredovanje i inovativna rešenje. Naše Digitalne akademije promovišu vodeća softverska rešenja na tržištu i primarno su usmerene na razvoj tri ključne veštine: pripremu podataka za analizu, automatizaciju i vizualizaciju podataka. Ovi alati unapređuju kolektivno poznavanje digitalnih tehnologija i svakom zaposlenom ponaosob obezbeđuju Plan i program rada za podizanje digitalnog koeficijenta inteligencije tzv. „Digital IQ“. Naši zaposleni koji imaju status tzv. „digitalnih akceleratora“ članovi su svakog tima angažovanog na projektu revizije i posvećeni su ideji da se digitalne mogućnosti koriste prilikom svakog angažovanja u oblasti revizije, kao i da se kreiraju nova digitalna rešenja za potrebe kompanije.
- **Veštine za društvo u celini:** Ovo je snažan program koji se koristi za potrebe razvoja zaposlenih i istovremeno uvodi značajne promene u naše zajednice.
- **Biti dobro, raditi dobro:** S obzirom na brzinu kojom nastaju promene, kao i na njihovu kompleksnost, kompanija snagom svojih resursa želi da pomogne zaposlenima da ostvare veći stepen blagostanja i zadovoljstva.

Pokazatelji kvaliteta usluge revizije

- Prosečna stopa fluktuacije zaposlenih
- Broj sati rada koje su partneri i menadžeri utrošili na projektu u odnosu na ukupan broj sati rada utrošen na realizaciji projekta
- Pokazatelj upravljanja projektom/planiranja revizije po fazama, npr. pokazatelj stvarne iskorišćenosti kapaciteta u odnosu na planirani rezultat rada i stvarno ostvarenih sati rada u odnosu na budžetirane aktivnosti na kraju perioda.

Raznolikost i inkluzija

Kompanija PwC je posvećena izgradnji kulture u kojoj je izražen osećaj korporativne pripadnosti svih zaposlenih. Usmeravamo pažnju na različitost i negujemo inkluzivno okruženje u kojem zaposleni daju celog sebe poslu, osećaju da pripadaju i da su cenjeni od drugih. Mi znamo da zapošljavanjem stručnih kadrova različitog obrazovnog profila, koji o svakom pitanju imaju različito gledište a zajedno rade na projektima, stvaramo najveću vrednost za naše klijente, zaposlene i društvo. Zahvaljujući osnovnim vrednostima koje negujemo, kao što su brižan odnos prema zaposlenima i međusobna saradnja naših zaposlenih, u mogućnosti samo da prepoznamo doprinos svakog zaposlenog ponaosob i stvorimo kolektiv u kojem postoji saradnja između različitih ljudi koji imaju različite tačke gledišta i ideje.

Regrutovanje kadrova

Kompanija PwC Srbija teži ka tome da regrutuje, obuči, razvije i zadrži najbolje i najtalentovanije kadrove koji poseduju izražen osećaj dužnosti da treba da se obezbedi visok kvalitet usluge koja se pruža. Naši standardi pri zapošljavanju kadrova predviđaju strukturirani razgovor sa kandidatom, uz postavljanje pitanja koja se odnose na ponašanje a koja su pripremljena prema modelu PwC Professional, ocenu rezultata akademskih dostignuća i bezbednosne provere kandidata. U finansijskoj 2020. godini kompanija PwC regrutovala je više od 5.000 novih kandidata, uključujući 1.345 kandidata, diplomaca univerziteta.

Odabir tima, iskustvo i nadzor

Prilikom svakog angažovanja, glavni partner na projektu dužan je da obrazuje stručni tim koji će biti angažovan na projektu, a čiji će sastav činiti partneri i zaposleni sa odgovarajućim kvalifikacijama, kompetencijama i iskustvom. Osim toga, on je takođe dužan da definiše u kom obimu će mlađi članovi tima biti usmeravani i pod nadzorom, odnosno u kom obimu će njihov rad biti predmet provera.

Informacija o aspektima rada i ponašanja zaposlenih u realnom vremenu

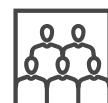
Informacije o rezultatima rada zaposlenih, vrednostima koje donose i njihovom napredovanju prikupljamo u realnom vremenu uz pomoć našeg alata Snapshot, jednostavnog uređaja koji se može koristiti na mobilnoj aplikaciji. Snapshot prikuplja podatke o pet svojstava kvaliteta u oblasti pružanja usluga revizije a to su: stručno znanje tj. znanje iz oblasti računovodstva, znanja i veštine iz oblasti revizije, profesionalna skeptičnost, upravljanje problema, nadzor i praćenje rada na projektu. Osim toga, koristimo i program Workday kako bismo zaposlenima omogućili da kolegama i nadređenima upute informaciju o aspektima njihovog rada i ponašanja u realnom vremenu, te ovaj proglaši služi kao dopuna alatu Snapshot.

Napredovanje u karijeri

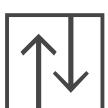

Kompanija PwC Srbija koristi model PwC Professional, globalni okvir za karijerno napredovanje. Model PwC Professional pomaže zaposlenima da zaokruže profesionalno usavršavanje i postanu stručnjaci, odnosno lideri koji poseduju uverenje i sposobnost da klijentima mogu da pruže uslugu visokog kvaliteta, obezbede im valjano iskustvo u smislu efikasnosti i uspešnosti usluga, sprovode strategiju naše kompanije i podrže naš brend. Zaposleni se redovno sastaju sa rukovodiocem tima kako bi razgovarali o pitanjima kao što su profesionalni razvoj, napredovanje u karijeri i rezultati njihovog rada.

Zadržavanje kadrova

U računovodstvenoj profesiji stopa fluktuacije zaposlenih je, po pravilu, visoka. Razlog za takvo stanje leži u činjenici da se, s jedne strane, računovodstveni standardi i regulativa često menjaju i da postoji velika potražnja za računovodstvenim stručnjacima, a sa druge, da razvojno iskustvo koje kompanija PwC obezbeđuje zaposlenima čini naše zaposlene vrlo traženim na tržištu. Nivo dobrovoljne fluktuacije u našoj kompaniji određen je brojnim faktorima među kojima je ukupna potražnja za talentovanim kadrovima na tržištu rada.

Informacija o aspektima rada i postupanja kompanije u realnom vremenu

Kompanija PwC Srbija se obavezala na to da će svoja pravila primenjivati u praksi. Kako se ne bismo udaljili od ove obaveze, od zaposlenih tražimo povratnu informaciju o aspektima našeg rada i ponašanja kako bismo imali uvid u to u kojoj meri postupamo u skladu sa vrednostima za koje se zalažemo, odnosno negujemo. Povratnu informaciju o aspektima rada i ponašanja naše kompanije prikupljamo više puta u toku godine, pri čemu koristimo online alat Mojo. Dobijene rezultate analiziramo na nivou timova, odnosno kancelarije, što nam pruža mogućnost da blagovremeno i ciljano reagujemo.

PwC Professional

PwC Professional je naš globalni okvir za oposobljavanje i razvoj rukovodećeg kadra. Okvir pomaže razvoju zaposlenih i njihovom napredovanju u karijeri tako što pruža jedinstven skup osobina koje se očekuju od zaposlenih u svim linijama usluga u organizaciji, u svim delovima sveta i na svim funkcijama; okvir ukazuje na sposobnosti i veštine koje treba da poseduje rukovodeći kadar na svim nivoima unutar organizacije.

Profesionalni razvoj:

Posvećeni smo ideji da pravu osobu postavimo na pravo radno mesto u pravo vreme. Tokom karijere, zaposleni dobijaju informaciju o tome u kom pravcu mogu profesionalno da se razvijaju, kao i o obuci koju mogu da pohađaju bilo u učionici ili na zahtev, odnosno na radnom mestu u realnom vremenu. Naš portfolio obuka koji zaposlenima stoji na raspolaganju na njihov zahtev omogućava personalizovano usvajanje znanja uz slobodan pristup kako materijalu za edukaciju, bez obzira na to da li zaposleni žele da polažu ispit za sticanje sertifikata o kontinuiranom profesionalnom obrazovanju (*engl. Certificate of Professional Education - CPE*) tako i materijalu koji se emituje na vebu (webcasts), odnosno naknadno (podcasts), materijalu u vidu različitih članaka, video snimaka, odnosno u formi kurseva.

Naša kompanija je posvećena ostvarivanju kvaliteta doslednom primenom standarda u oblasti obavljanja poslova ispitivanja kvaliteta, kao i kroz sertifikaciju zaposlenih, što zaposlenima omogućava sticanje profesionalnih kvalifikacija. Naš cilj je da zaposlenima omogućimo personalizovan put ka višim zvanjima, pomognemo im da odrede prioritete i uspešno upravljaju vremenom prilikom pripreme za polaganje ispita za sticanje profesionalnih zvanja. Davanje zaposlenima mogućnost da ispune lične obaveze i obaveze iz profesionalne delatnosti ključni je element naše strategije u oblasti upravljanja ljudskim resursima i zadržavanja kadrova.

Kontinuirana edukacija

Kompanija PwC d.o.o, kao i druge kompanije članice mreže PwC društava, posvećena je pružanju usluga revizije visokog kvaliteta organizacijama i celog sveta. Radi maksimalnog povećanja doslednosti zvaničnog kurikuluma, koji je koncipiran na nivou mreže društava PwC, kompanija PwC d.o.o obezbeđuje pristup materijalu za edukaciju o pristupu reviziji i alatima kompanije PwC - pomenuto uključuje pristup najnovijim informacijama o standardima revizije i njihovim implikacijama, informaciju o rizicima povezanim sa revizijom, kao i oblastima koje zahtevaju posebnu pažnju kako bi se unapredio njihov kvalitet.

Zvanična obuka se izvodi primenom različitih pristupa i metoda i to: putem interneta uz korišćenje materijala za edukaciju, u učionici i na radnom mestu. Kurikulum podržava naš primarni cilj da kroz edukaciju utičemo na kvalitet revizije i da pripadnicima struke omogućimo da unaprede stručna i profesionalna znanja i veštine, uključujući profesionalno prosuđivanje, kao i da zadrže profesionalnu skeptičnost.

Kurikulum je koncipiran na način koji nam omogućava da, u skladu sa potrebama naše kancelarije, odaberemo kada ćemo da držimo obuku. Rukovodilac Odeljenja za obuku i razvoj kadrova tada razmatra koja bi dodatna obuka - bilo da je zvanično i/ili nezvanično organizovana - bila primerena za potrebe rešavanja konkretnih potreba kancelarije.

Modularni sadržaj i inovativni pristupi učenju zvanično su priznati od strane šire obrazovne zajednice. Program kompanije PwC pod nazivom Učenje i usavršavanje je 2017. i 2018. godine osvojio srebrnu nagradu za izvrsnost Brandon Hall grupacije u kategoriji "Najbolja strategija korporativnog učenja" © 2017, 2018 Brandon Hall Group, Inc.

Kontinuirana edukacija ovlašćenih revizora

Rukovodstvo kompanije PwC Srbija izjavljuje da su naši ovlašćeni revizori u potpunosti uključeni u program kontinuirane edukacije kompanije PwC. Pored toga što pohađaju našu tekuću interno kreiranu obuku, naši ovlašćeni revizori su u obavezi da pohađaju obaveznu godišnju obuku u organizaciji Komore ovlašćenih revizora.

Pokazatelj kvaliteta usluge revizije

- Prosečan broj sati obuke po revizoru
- Obavezno pohađanje obuke

Naš pristup reviziji

Kompanija PwC Srbija primenjuje mnoštvo savremenih metoda, procesa, tehnologija i pristupa u cilju kontinuiranog unapređivanja kvaliteta revizije

PwC Revizija

Kvalitet revizije i njena uspešnost su od ključnog značaja za sve interesne strane. Stoga, značajna sredstva ulažemo u unapređenje efikasnosti revizije, razvoj znanja i veština zaposlenih, osnovnu metodologiju za izvođenje revizije, tehnologije koje koristimo, kao i u to da imamo dovoljno vremena da posvetimo reviziji i dovoljno resursa koji će nam omogućiti da istu obavimo. Poklanjamо veliku pažnju zahtevima različitih interesnih strana, onome što po njihovom mišljenju treba da unapredimo, kao nalazima regulatorne inspekcije u pogledu kvaliteta našeg rada. Najnoviji nalazi regulatorne inspekcije dati su u odeljku pod nazivom Rukovodstvo i procedure sistema upravljanja kvalitetom. Jednako su važni interni pokazatelji i procesi kojima se rutinski prati uspešnost upravljanja rizicima i kvalitetom rada i pravovremeno pruža informacija o kvalitetu revizije koju obavljamo, kao i svim oblastima koje eventualno zahtevaju unapređenja.

Zaposleni

Podaci i tehnologije mogu da pruže kratak uvid u stanje stvari; međutim, razumevanje stanja stvari obezbeđuje se kada se posao poveri licu koje karakterišu radoznalost i sveobuhvatno poslovno znanje. Zapošljavamo stručnjake sa pomenutim sposobnostima - ljudi čiji krajnji rezultat karakterišu visok kvalitet pružene usluge i poštovanje zakonske regulative.

Tehnologije

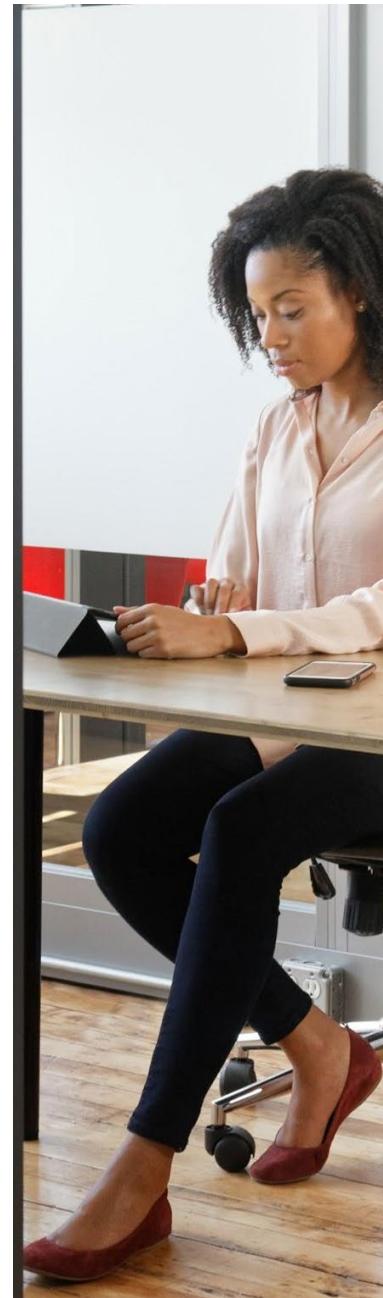

Kako se tehnološke promene neprestano ubrzavaju, naši klijenti žele da povere svoje podatke organizacijama koje ne samo da prate razvoj tehnologija, već uvode inovacije i promene. Na globalnom nivou smo se obavezali da ćemo ponuditi vodeću tehnologiju za potrebe revizije i uložili smo značajna sredstva u alate koji odgovaraju našem pristupu. Rezultat naših napora ogleda se u tome što obezbeđujemo bolji uvid u stanje stvari i postižemo veći stepen satisfakcije naših klijenata.

Pristup

Pristup reviziji izgradili smo uzimajući u obzir naše zaposlene i našu tehnologiju. Ovakav koncept revizije smo osmisili kako bismo mogli više vremena da posvetimo klijentima u cilju razumevanja svega što je važno za njihovo poslovanje. Drugim rečima, više vremena posvećujemo razumevanju onoga što izaziva zabrinutost klijenta, inherentnim rizicima, promeni nivoa rizika i njihovom poređenju sa rizicima uporedivih kompanija.

PwC Revizija

Alati i tehnologije u funkciji revizije

Kao članica mreže društava PwC, kompanija PwC Srbija ima pristup, odnosno koristi zajedničku metodologiju revizije pod nazivom „PwC Revizija“ (engl. PwC Audit), koja se primenjuje prilikom izvođenja revizije. Metodologija se zasniva na Međunarodnim standardima revizije (MSR), kao i na politikama i smernicama kompanije PwC koje se primenjuju ukoliko je potrebno. Politike i procedure za sprovođenje revizije kompanije PwC osmišljene su za potrebe izvođenja revizije u skladu sa svim zahtevima MSR relevantnim za svaki pojedinačni angažman. Naša zajednička metodologija revizije pruža okvir koji članicama mreže društava PwC omogućava da, dosledno i u svakom pogledu, postupaju u skladu sa važećim standardima struke, propisima i zahtevima zakonske regulative.

Aura Platinum

Metodologija pod nazivom „PwC Revizija“ funkcioniše uz podršku Aure Platinum, našeg globalnog sistema u kom se dokumentuje revizijska dokumentacija, a koji koriste sva društva članice mreže društava PwC. U sistemu Aura Platinum sadržan je tzv. "dokaz" našeg delovanja, u smislu načina na koji planiramo i izvršavamo reviziju. Aura Platinum pomaže timovima u efikasnoj primeni naše metodologije, stvarajući transparentnu vezu između rizika, procedura koje je treba slediti, sistema kontrola koje treba primeniti radi rešavanja, odnosno ublažavanja rizika, te obezbeđuje sveobuhvatne smernice i pruža mogućnost upravljanja projektima. Ciljni planovi revizije specifikuju stepen rizika, oslanjanje na interne kontrole i detaljna testiranja. Pametne kontrolne table služe da timovima pokažu napredak u procesu revizije i efekte odluka u pogledu obima revizije.

Tehnologije koje se primenjuju prilikom izvođenja revizije

Aura Platinum funkcioniše pomoću brojnih alata, tehnologija i obrazaca koji se primenjuju pri izvođenju revizije a kojima se pristupa sa različitih elektronskih uređaja, od računara do pametnih telefona. Ovi alati ubrzano postaju deo okruženja sistema Aura pomoću kojih se revizijski dokazi unose direktno u Auru. Reč je o sledećim alatima:

Connect Suite je naš programski paket tj. platforma za zajednički rad pomoću koje se vrši razmena podataka, prati status zahteva za dostavljanje dokumentacije i status revizije. Ovaj programski paket omogućava brzu, uspešnu i bezbednu razmenu informacija sa klijentima i revizorskim timovima koji se nalaze na različitim lokacijama, i to u svakoj fazi procesa revizije.

- **Connect** prati status zahteva i informacija koji se razmenjuju između naših klijenata i timova angažovanih na projektima revizije u realnom vremenu. Stručni timovi angažovani na obavljanju poslova revizije i timovi naših klijenata uvek imaju uvid u stanje stvari zahvaljujući konsolidovanoj kontrolnoj tabli koja prikazuje rezultate i status projekta na svim lokacijama, digitalizaciju pitanja povezanih sa angažovanjem, kao i automatizovane ključne pokazatelje uspešnosti poslovanja.
- **Connect Audit Manager** pojednostavljuje, standardizuje i automatizuje koordinaciju aktivnosti grupe i članova različitih timova angažovanih na obavljanju statutarnih revizija i revizija koje se obavljanju na više lokacija. Obezbeđuje jedinstvenu platformu sa svim ulaznim i izlaznim podacima na kojoj se vrši digitalizacija celokupne koordinacije rada u svrhu postizanja većeg stepena transparentnosti, usaglašenosti sa zakonskom regulativom i kvaliteta kod složenih revizija koje se obavljaju na više lokacija.

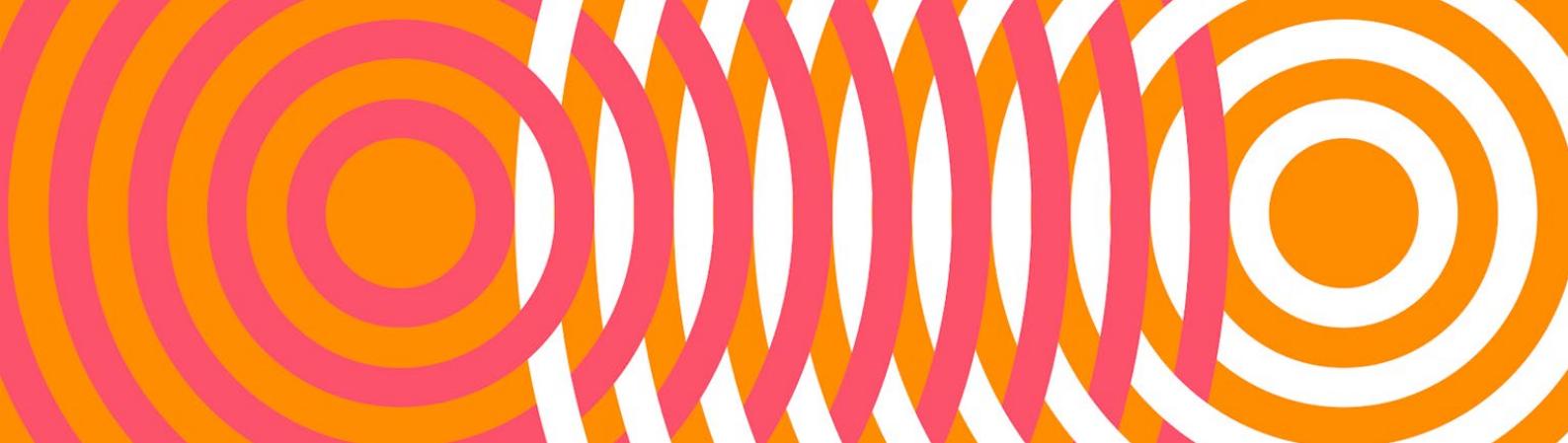
Halo je naša tehnologija koja je ostvarila status vodeće tehnologije na tržištu i koju koristimo prilikom izvođenja revizije. Ova tehnologija nam omogućava da utvrdimo rizike, izvršimo njihovu procenu i definišemo oblasti na koje treba da obratimo pažnju prilikom izvođenja revizije. Halo ispituje, proverava i analizira veliku količinu podataka koje su od presudnog značaja za poslovanje, pri čemu vrši analizu svih podataka, detektuje i prikazuje neusklađenosti finansijskih informacija, kao i tendencije. Ova tehnologija nam omogućava da vršimo analizu obrazaca i trendova i da sagledavamo neuobičajene, visokorizične transakcije, dok stručnim timovima i klijentima omogućava neprocentiv uvid u stanje stvari.

Count olakšava popisivanje zaliha od početka do kraja, omogućava stručnim timovima na projektu da kreiraju postupke popisa i njima upravljaju, popisivačima da evidentiraju rezultate popisa direktno u svoje mobilne uređaje, odnosno tablete, a timovima na projektu da konačne rezultate izvezu direktno u Auru.

Sistem konfirmacija kompanije PwC omogućava klijentima bezbedno dostavljanje traženih informacija. Pojam automatizovana fleksibilna tehnologija označava tehnologiju koja se primenjuje za potrebe gotovo svih vrsta pisanih potvrda - od potraživanja do derivata, od kredita do zaliha.

Bezbednost i zaštita poverljivih podataka

Bezbednost i očuvanje poverljivosti podataka naša su profesionalna dužnost i obaveza. Gubitak klijentskih podataka, odnosno zloupotreba poverljivosti podataka o ličnosti mogu imati za posledicu pokretanje krivičnog postupka protiv kompanije, odnosno mogu ugroziti njenu reputaciju. Zaštiti poverljivih podataka i podataka o ličnosti pristupamo veoma ozbiljno.

Posebnu pažnju posvećujemo klijentima što podrazumeva kolaborativnost, odnosno holistički pristup smanjenju rizika po bezbednost, zaštitu i očuvanje poverljivosti podataka, kao i značajna ulaganja u odgovarajuće sisteme kontrola i nadzora sa ciljem da u naš sistem zaštite od rizika ugradimo efikasan model "tri linije odbrane". Ovaj model nam je omogućio da osnažimo našu službu nadležnu za poslove informacione bezbednosti, usaglasimo poslovanje sa primerima najbolje prakse i unapredimo naš sistem internih kontrola.

Privatnost podataka

Naša kompanija je obezbedila stabilan i dosledan pristup upravljanu svim podacima o ličnosti, pri čemu sva lica zaposlena u našoj kompaniji imaju ulogu u procesu zaštite podataka o ličnosti. Nastavljamo sa razvojem programa usaglašavanja sa Opštom regulativom o zaštiti podataka o ličnosti (GDPR) i posvećeni smo ideji uvođenja prakse dobrog upravljanja podacima u sve segmente našeg posovanja.

Bezbednost podataka

Bezbednost podataka nalazi se visoko na listi prioriteta svih članica mreže društava PwC. Članice mreže društava PwC imaju obavezu prema svojim zaposlenima, klijentima, dobavljačima i ostalim interesnim stranama u pogledu očuvanja podataka koji su im povereni.

Politika o bezbednosti informacija kompanije PwC (*engl. PwC Information Security Policy - ISP*) usklađena je sa standardom ISO/IEC 27001, standardima sektora finansijskih usluga i drugim respektabilnim okvirima (COBIT, NIST, i dr.) koji sve članice mreže društava PwC koriste kao referentnu tačku kada je reč o bezbednosti podataka. Politika o bezbednosti informacija kompanije PwC direktno podržava strateški pravac kompanije u pogledu zaštite svojih sredstava, kao i podataka klijenata od sajber napada. Pregled politike o bezbednosti informacija kompanije PwC vrši se najmanje jednom godišnje.

Kompanija PwC Srbija je u obavezi da poštuje zahteve Politike o bezbednosti informacija te da jednom godišnje sprovodi procenu usaglašenosti na bazi dokaza kako bi pokazala usaglašenost poslovanja sa pomenutom politikom. Procena koju odobri glavni službenik za bezbednost informacija (CISO) podleže standardnoj detaljnoj proveri kvaliteta (QA) koju vrši centralizovan, nepristrasan tim nadležan za uskladenost bezbednosti podataka svih društava članica mreže društava PwC.

Pomoć oko realizacije angažovanja

Model pružanja usluga koji se razvija

Nastavljamo da razvijamo naš model pružanja usluga kako bi naši zaposleni mogli klijentima da pruže još bolje iskustvo, kako bismo unapredili kvalitet usluge te, sa ekonomskog stanovišta, stvorili potencijal za ulaganja u budućnost. Koristimo domaće i inostrane resurse naših Centara za ubrzanje (*engl. Acceleration Centers*) i Centara izvravnosti (*engl. Centers of Excellence-CoEs*) sa ciljem da izvršimo modernizaciju, standardizaciju, automatizaciju i centralizaciju određenih postupaka prilikom izvođenja revizije.

Usmeravanje, mentorski rad i stručni nadzor

Rukovodioci na projektu i menadžeri višeg upravljačkog nivoa u timu angažovanom na projektu revizije odgovorni su za kvalitet poduke mlađih članova tima, kontrolu kvaliteta njihovog rada i ukupni kvalitet revizije. Timovi na reviziji koriste sistem Aura Platinum kojim se uspešno prati tok revizije, vodi računa o tome da je posao obavljen, te da su kontrolu posla izvršila lica za to nadležna, kao i partner na projektu.

Korporativna kultura koja podrazumeva konsultacije

Da bi se osigurao ukupni kvalitet revizije neophodno je sprovođenje konsultacija. Premda naša kompanija ima protokol o obaveznim konsultacijama, mi redovo sprovodimo konsultacije u meri većoj od obaveznog minimuma kako bismo osigurali kvalitet revizije. Primera radi, timovi angažovani na reviziji redovno imaju konsultacije sa našim ekspertima različitih specijalnosti zaposlenim u našoj kompaniji, i to ekspertima u oblasti oporezivanja, upravljanja rizicima, procene vrednosti kapitala, aktuarskih usluga, i drugim ekspertske oblastima.

Upravljanje sistemom kvaliteta i rizicima

Sistemom kvaliteta i rizicima upravljaju naši stručnjaci u oblasti računovodstva, revizije i finansijskog izveštavanja. Oni vode računa o tome da naše politike i smernice budu uvek aktuelne, stoga prate najnovija dešavanja u oblasti računovodstva i revizije i ista saopštavaju našim stručnim timovima.

Mreža partnera nadležnih za kontrolu kvaliteta revizije (*engl. Assurance Quality Partner - AQP*)

Našu mrežu partnera nadležnih za kontrolu kvaliteta revizije čine partneri i stručnjaci koji imaju zadatak da timovima angažovanim na reviziji pomognu u izradi efikasnog i uspešnog pristupa reviziji, kao i u rekapitulaciji sadržaja naučenog tokom obuke u oblasti izvođenja revizije. Naši partneri nadležni za kontrolu kvaliteta rada daju svoj doprinos sastancima struke tokom kojih se razmatraju pitanja kvaliteta revizije i pružaju saveti u pogledu pojedinih aspekata odabranih revizijskih angažovanja pre njihovog završetka.

Supervizor kontrole kvaliteta angažovanja (*engl. Engagement Quality Control Reviewer - EQCR*)

Kontrolu revizije javnih preduzeća vrši lice u zvanju supervizor kontrole kvaliteta angažovanja. Pomenuta kontrola sastavni je deo sistema kompanije koji se odnosi na upravljanje kvalitetom rada saglasno zahtevima standarda struke i regulative Republike Srbije. Pomenuta lica, koja su u zvanju partnera i imaju potrebno iskustvo i stručno znanje, učestvuju u najznačajnijim aspektima procesa revizije. Primera radi, oni mogu pružati savete o nezavisnosti kompanije, rizicima od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja u finansijskim izveštajima i načinu na koji će stručni tim odgovoriti na te rizike, kao i o konkretnim pitanjima koja se odnose na računovodstvo, reviziju, finansijsko izveštavanje i obelodanjivanje.

Razilaženje u mišljenju

Uspostavljeni su protokoli za potrebe rešavanje situacija u kojima postoji razilaženje u mišljenju između partnera na projektu i supervizora kontrole kvaliteta angažovanja (EQCR), odnosno parntera u Sektoru za reviziju ili pak u nekom drugom Sektoru. Pomenuti protokoli uključuju organizovanje panel diskusija u kojima učestvuju nezavisna lica u zvanju partner odnosno, lica koja koji nisu angažovana na projektima revizije o kojima je reč.

Nadzor nad radom

Pokazatelji kvaliteta usluga revizije

- Ukupan broj kontrola usklađenosti revizorskih angažmana (ECR)
- Broj ERC ocenjenih kao: usklađeni; usklađeni uz neophodna poboljšanja, neusklađeni;
- ERC ocenjeni kao: usklađeni; usklađeni uz neophodna poboljšanja; neusklađeni u odnosu na ukupan broj kontrola usklađenosti revizorskih angažmana (%)
- Korigovani finansijski izveštaji javnih preduzeća zbog postojanja materijalno značajnih grešaka

Praćenje kvaliteta usluga revizije

Svesni smo da je kvalitet usluga revizije koje pružamo klijentima od ključnog značaja za očuvanje poverenja poverilaca i drugih interesnih strana u integritet svih aspekata našeg poslovanja. To je ključni element naše strategije revizije.

Za valjano upravljanje kvalitetom revizije odgovorno je rukovodstva kompanije PwC Serbia - tzv. „*prva liniji odbrane*“. Reč je o odgovornosti za izradu i operativnu efikasnosti sistema za upravljanje kvalitetom (System of Quality Management - SoQM) koji prepoznaje i reaguje na specifične rizike povezane sa kvalitetom usluga revizije koristeći naš okvir za upravljanje kvalitetom pod nazivom „Okvir za upravljanje kvalitetom radi dostizanja izvrsnosti usluge“ (engl. *Quality Management for Service Excellence framework - QMSE*).

Monitoring kvaliteta revizije koji sprovodimo podrazumeva kontinuiranu procenu kvaliteta naše usluge kako bi se procenilo da li su naše politike i procedure, koje su zasnovane na sistemu za upravljanje kvalitetom, adekvatno osmišljene i operativno efikasne tako da pruže razumno uveravanje da su revizorske i nerevizorske usluge koje pružamo u skladu sa zakonskom regulativom, propisima i standardima struke, - tzv. *druga linija odbrane*“.

Monitoring kvaliteta revizije takođe podrazumeva kontrolu kvaliteta izvršenih angažmana tj. projekata (engl. *Engagement Compliance Reviews/Pregled usklađenosti angažovanja-ECR*), kao i periodičnu kontrolu sistema upravljanja kvalitetom od strane nepristrasnog stručnog tima. Rezultati ovih procedura i neprekidno praćenje kvaliteta usluga revizije predstavljaju osnov za kontinuirano unapređivanje našeg sistema za upravljanje kvalitetom (SoQM).

Program praćenja kvaliteta usluga sastoji se od dosledne kontrole i praćenja stanja u oblasti kontrole kvaliteta u skladu sa Međunarodnim standardom kontrole kvaliteta (ISQC 1), kao i politikama, procedurama, alatima i smernicama, i to u svim kompanijama članicama mreže društava PwC.

Kontrole izvršenih angažovanja predstavljaju periodične pregledе angažovanja tj. projekata, i to sa stanovišta rizika, za čije su izvršenje odnosno potpisivanje izveštaja nakon pruženih revizorskih, odnosno nerevizorskih usluga nadležna određena lica zaposlena u našoj kompaniji. Cilj pregleda je da se utvrdi da li je angažovanje obavljen u skladu sa PwC smernicama za obavljanje revizije, važećim standardima struke i drugim politikama i procedurama važećim za pomenuta angažovanja. Svako lice ovlašćeno za potpisivanje izveštaja podleže proveri najmanje jednom u pet godina, osim ukoliko profil lica ovlašćenog za potpisivanje klijentskog izveštaja/zakonska regulativa] ne predviđa češću proveru.

Pregledima rukovode iskusni partneri u Sektoru za usluge revizije, a podršku im pružaju timovi nezavisnih stručnjaka čiji sastav čine partneri, direktori, viši rukovodeći kadrovi i drugi stručnjaci. Timovi nadležni za obavljanje pregleda pohađaju obuku koja im pomaže da ispune svoje dužnosti i obaveze, a pri obavljanju pregleda koriste brojne kontrolne liste i alate kreirane na nivou mreže društava PwC.

Zapravo, mreža društava PwC je po osnovu programa kontrole zadužena za koordinaciju izrade i operativne efikasnosti našeg sistema za upravljanje kvalitetom - SoQM – tzv. "treća linija odbrane". Stručni tim za centralizovano praćenje programa kontrole na nivou mreže društava PwC omogućava dosledno sprovođenje pregleda, odnosno razmene relevantnih iskustava između članica mreže društava PwC.

O rezultatima kontrola obaveštava se rukovodstvo društva koje je dužno da izvrši njihovu analizu i sproveđe korektivne mere, ukoliko je potrebno. Ukoliko se utvrdi postojanje problema koji su se negativno odrazili na kvalitet angažovanja, a uzimajući u obzir prirodu problema i okolnosti njihovog nastanka, odgovoran partner, odnosno rukovodstvo Sektora za reviziju mogu da budu upućeni na dodatni rad sa mentorom, dodatnu obuku ili pak mogu da snose sankcije, u skladu sa odredbama našeg Okvira za iskazivanje zahvalnosti i preuzimanje odgovornosti.

Partneri i zaposleni u dobijaju informaciju o rezultatima obavljenih pregleda i merama koje će biti preduzete kako bi bili u mogućnosti da izvuku zaključak o svojim rezultatima rada na projektima na kojima su bili angažovani. Nadalje, rukovodilac Programa kontrole kvaliteta revizije na globalnom nivou (engl. *Global Assurance Quality Inspections -GAQI*) obaveštava partnera na projektima, odgovorne za angažovanja koja podrazumevaju reviziju paketa podataka za konsolidaciju grupe i prekogranični rad, o relevantnim rezultatima kontrola koje su obavljene u drugim društvima članicama mreže društava PwC, što našim partnerima pruža mogućnost da pomenute nalaze uzmu u razmatranje prilikom planiranja i obavljanja poslova revizije.

Pokazatelj kvaliteta usluge revizije

- Ukupan broj kontrola revizorske dokumentacije koje je izvršilo eksterno regulatorno telo
- Broj kontrola revizorske dokumentacije koje je izvršilo eksterno regulatorno telo, a kojima je otkrivena neusklađenost (odnosno sličan nalaz)

Pravna forma i upravljačka struktura

Pravna forma i vlasnička struktura kompanije PwC Srbija

PwC Srbija je društvo sa ograničenom odgovornošću u vlasništvu društva PricewaterhouseCoopers Polska Sp ZOO (51%) koje je registrovano u Poljskoj i PricewaterhouseCoopers Eastern Europe B.V. (49%) koje je registrovano u Holandiji. Krajnji vlasnici navedenog društva su partneri u društвima članicama mreže društava PwC. Kompanija PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd članica je društva PricewaterhouseCoopers International Limited, kao i PricewaterhouseCoopers Consulting d.o.o. Beograd, kompanija koja takođe ima sedište u Beogradu.

PwC Srbija sarađuje sa drugim članicama mreže društava PwC iz zemalja centralne i istočne Evrope na poslovima pružanja usluga domaćim i međunarodnim kompanijama koje posluju u regionu. Pomenuta saradnja ostvaruje se preko regionalne uprave koja, osim toga što obezbeđuje poštovanje politika i procedura društva PwC International od strane regionalnih PwC društava, omogućava razmenu resursa i sprovođenje politika u oblasti upravljanja rizicima i standarda kvaliteta.

Svaka članica mreže ima vlastitu upravljačku strukturu uspostavljenu u skladu sa relevantnom zakonskom regulativom i zahtevima posovanja. Ovakva pravna struktura i mrežna organizacija svakoj članici obezbeđuje fleksibilnost i samostalnost u pogledu brzog i efikasnog reagovanja na uslove lokalnog tržista. Osim toga, ona takođe odražava činjenicu da nadležni regulatorni organi u određenom broju zemalja daju pravo obavljanja poslova revizije društвima registrovаниm na njihovoj teritoriji u kojima domaći sertifikovani ovlašćeni revizori (i EU revizori i revizorske kuće) imaju, u najmanju ruku, većinsko vlasništvo i kontrolu.

Struktura upravljanja u kompaniji PwC Srbija

Unutar grupe PwC društava koja posluju u regionu centralne i istočne Evrope, a koji čini 29 zemalja, uspostavljen je matrični sistem upravljanja. Svake četvrte godine svi partneri učestvuju u glasanju za izbor izvršnog direktora koji obrazuje regionalni Upravni odbor u čiji sastav ulaze izvršni direktori PricewaterhouseCoopers društava i rukovodioci linija usluga. Regionalni Upravni odbor odgovoran je za definisanje opštih poslovnih ciljeva i usaglašenost posovanja za politikama društva PwC International.

U svim PricewaterhouseCoopers društвima bez obzira na geografsku pozicioniranost, politike i poslovne ciljeve linija usluga (tj. Sektora za reviziju i računovodstvo, Sektora za usluge poreskog i pravnog savetovanja, Sektora za usluge poslovnog savetovanja) definiše rukovodstvo konkretnih linija usluga.

Nadzor nad radom regionalnog Upravnog odbora vrši se u ime partnera preko izabranog Saveta regionalnih partnera, koji odobrava ključne politike i odluke koje se pak odražavaju na partnere i društvo PricewaterhouseCoopers.

Kompanijom PwC Srbija rukovodi Direktor Biljana Bogovac, koja zastupa i rukovodi poslovnim aktivnostima privrednog društva u skladu sa Zakonom o privrednim društвima.

Mreža društava PwC

Globalna mreža društava PwC

“PwC” je brend pod kojim članice grupe PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) posluju, odnosno pružaju profesionalne usluge. Pomenute članice Grupe, zajedno, čine mrežu PwC društava. Logotip “PwC” neretko se koristi da označi pojedinačna društva u okviru mreže PwC društava, odnosno nekoliko društava ili pak sva društva zajedno.

U многим delovima sveta zakonska regulativa nalaže da pravna lica koja se bave pružanjem računovodstvenih usluga moraju biti registrovana kao domaća pravna lica i nezavisna. Mreža društava PwC nije globalno partnerstvo, jedan privredni subjekt, niti multinacionalna korporacija. Mrežu društva PwC čine zasebna nezavisna pravna lica.

PricewaterhouseCoopers International Limited

Kompanije u sastavu mreže društava PwC su članice ili su na drugačiji način povezane sa društvom PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), društvom sa ograničenom odgovornošću registrovanim u Engleskoj. Kompanija PwCIL ne pruža računovodstvene niti druge usluge klijentima. Kompanija PwCIL vrši funkciju koordinacionog entiteta nadležnog za koordinaciju saradnje između društava unutar mreže društava PwC. Posvećujući posebnu pažnju ključnim oblastima kao što su strategija, brend, rizici i kvalitet usluge, kompanija PwCIL vrši koordinaciju razvojnih inicijativa i učestvuje u sprovođenju politika sa ciljem da pojedinačne članice mreže društava PwC zauzmu zajednički koordinisan stav, ukoliko je potrebno. Članice grupe PwCIL mogu da koriste naziv PwC, kao i resurse i metode mreže društava PwC. Nadalje, članice grupe PwCIL imaju na raspolaganju resurse drugih društava članica grupe, odnosno mogu da obezbede pružanje profesionalnih usluga od strane drugih društava članica grupe, odnosno drugih entiteta. Zauzvrat, članice grupe PwCIL su dužne da poštuju zajedničke politike i da primenjuju standarde mreže društava PwC uspostavljene od strane PwCIL.

Mreža društava PwC nije jedinstveno međunarodno partnerstvo. Članica grupe PwCIL ne može da deluje u svojstvu zastupnika grupe PwCIL niti pak neke druge članice grupe, ne može da obaveže PwCIL niti bilo koju članicu grupe, već odgovara isključivo za svoja dela, odnosno za svoje propuste te ne snosi odgovornost za dela ili propuste PwCIL, odnosno bilo kog društva članice mreže društava PwC. Isto tako, PwCIL ne može da deluje u svojstvu zastupnika bilo koje članice grupe, ne može da obaveže nijednu članicu grupe te odgovara isključivo za svoja dela, odnosno za svoje propuste. PwCIL nema pravo niti mogućnost da vrši kontrolu nad profesionalnim prosuđivanjem svojih članica.

Organi upravljanja PwCIL:

- **Globalni upravni odbor**, čija su nadležnost upravljanje PwCIL, nadzor nad radom stručnog tima za saradnju između članica mreže društava PwC i odobravanje standarda koje će primenjivati društva unutar mreže. Odbor ne vrši funkciju spoljne kontrole. Članove odbora biraju partneri u društvima PwC širom sveta svake četvrte godine.
- **Stručni tim za saradnju između članica mreže društava PwC**, čija su nadležnost uspostavljanje opšte strategije društava članica mreže društava PwC, kao i standarda na čije se poštovanje obavezuju društva PwC.
- **Savet za strateška pitanja**, čiji sastav čine čelnici najvećih društava unutar mreže društava PwC i regionala, utvrđuje strateški pravac mreže društava PwC i olakšava usklađivanje aktivnosti društava radi realizacije strategije.
- **Stručni tim za saradnju na globalnu nivou** biva imenovan od strane stručnog tima za saradnju između članica mreže društava PwC uz saglasnost predsednika mreže društava PwC, kojima je ovaj stručni tim odgovoran. Članovi stručnog tima odgovorni su za rukovođenje timovima koji su oformljeni od lica zaposlenih u društvima članicama mreže društava PwC radi koordinacije aktivnosti u svim oblastima našeg poslovanja.

Glavni izvršni direktor za region CIE Nick Kos zastupa društvo u Savetu za strateška pitanja i sarađuje sa Stručnim timom za saradnju između članica mreže društava PwC.

Naknada partnerima

Naknada partnerima isplaćuje se iz dobiti društva, dok oni lično izdvajaju sredstva za uplaćivanje penzionih i drugih doprinosa kao što su doprinosi za zdravstveno osiguranje. Postupak ocenjivanja partnera i određivanja visine njihove naknade je u potpunosti u skladu sa zahtevima u pogledu nezavisnosti Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) koji zabranjuje da se rad partnera ocenjuje, odnosno njihova nagrada određuje po osnovu prodaje nerevizijских usluga klijentima kojima se pruža usluga revizije. Raspodelu naknada partnera vrši Regionalni upravni odbor nakon ocene doprinosa svakog partnera društvu tokom godine i nakon obavljene godišnje revizije finansijskih izveštaja domaćih subjekata. Izdvajanja izvršena od strane Regionalnog upravnog odbora podležu proveri i odobrenju od strane Saveta partnera. Naknada svakog partnera sastoji se od tri elementa koji zavise od dobiti, i to:

Naknada za odgovornost, koja odražava doprinos partnera društvu i njegove dužnosti i obaveze;
Naknada za postignute rezultate, koja odražava rezultate partnera i njegovih timova postignute u dатој godini, i
Naknada po jedinici učešća u kapitalu koja predstavlja udio partnera u dobiti po izvršenoj raspodeli prva dva elementa.

Raspodela jedinica učešća u kapitalu vrši se na partnere u skladu sa matricom koja primarno uzima u obzir njihove dužnosti i obaveze u društvu. Naknada za postignute rezultate utvrđuje se na osnovu ocene postignuća partnera u odnosu na individualno postavljene ciljeve, a u skladu sa njegovim dužnostima i obavezama. Pomenuti ciljevi odnose se na sprovođenje standarda kontrole kvaliteta revizije, kao i na apsolutno poštovanje propisa u oblasti integriteta i nezavisnosti revizora.

Naknada licenciranim revizorima koji su zaposleni u PwC Srbija zasniva se na postupku godišnjeg ocenjivanja učinka, koji između ostalog uzima u obzir stručne i tehničke veštine, iskustvo i veštine upravljanja.

Finansijske informacije za godinu završenu na dan 31. decembra 2020. godine

Prihodi (finansijske informacije nisu revidovane)	RSD
Statutarna revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja preduzeća od javnog interesa, kao i preduzeća koja pripadaju grupi preduzeća čije je matično društvo preduzeće od javnog interesa;	217.807.808,20
Statutarna revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ostalih društava	274.865.927,45
Naknada za reviziju, ukupno	492.673.735,65
Dozvoljene nerevizijske usluge pružene kompanijama kojima je izvršena revizija finansijskih izveštaja	8.990.412,40
Nerevizijske usluge pružene drugim kompanijama	538.802.195,06
Prihodi, ukupno	1.040.466.343,11

Prilog br.1

Spisak društava od
javnog značaja čiju je
reviziju finansijskih
izveštaja izvršilo
društvo PwC d.o.o.

Prilog br.1:

Društva od javnog značaja čija je revizija finansijskih izveštaja izvršena u godini završenoj na dan 31. decembra 2020. godine

ACTAVIS DOO BEOGRAD (NOVI BEOGRAD)	LE BELIER KIKINDA LIVNICA PREDUZEĆE ZA PRERADU METALA KIKINDA DOO, KIKINDA
Adient Automotive d.o.o. Loznica	Mercator-S doo Beograd
APATINSKA PIVARA APATIN DOO APATIN	MILŠPED DOO BEOGRAD
ARRIVA LITAS D.O.O. POŽAREVAC	Mirabank akcionarsko društvo Beograd
AZVIRT OGRANAK BEOGRAD BEOGRAD (NOVI BEOGRAD)	NAFTAGAS-NAFTNI SERVISI
BALL PAKOVANJA EVROPA BEOGRAD DOO, BEOGRAD (ZEMUN)	NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE A.D. NOVI SAD
Beko Balkans društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd-Novi Beograd	NORMA GRUPA JUGOISTOČNA EVROPA
CARLSBERG SRBIJA D.O.O., ČELAREVO	PHARMASWISS DOO
Clover Serbia d.o.o. Petrovaradin	Philip Morris Operations a.d. Niš
COCA-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY-SRBIJA	PORSCHE LEASING SCG
DDOR NOVI SAD	PORSCHE SCG DOO BEOGRAD
DDOR RE AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA REOSIGURANJE NOVI SAD	ROBERT BOSCH DOO, BEOGRAD (NOVI BEOGRAD)
DELHAIZE SERBIA DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU BEOGRAD	Sberbank Srbija a.d. Beograd
DELTA AGRAR DOO BEOGRAD (NOVI BEOGRAD)	SCANIA LEASING RS DOO KRNJEŠEVCI
DELTA DMD DOO BEOGRAD	SERBIA BROADBAND - SRPSKE KABLOVSKIE MREŽE DOO BEOGRAD (VOŽDOVAC)
DELTA MOTORS DOO BEOGRAD (ČUKARICA)	SHANGHAI ELECTRIC GROUP EUROPA D.O.O. BEOGRAD-Savski venac
DELTA TRANSPORTNI SISTEM - D.T.S. DOO BEOGRAD	S-LEASING DOO, BEOGRAD
DIJAMANT AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU ULJA, MASTI I MARGARINA ZRENJANIN	SOGAZ ADO NOVI SAD
DIRECT MEDIA PREDUZEĆE ZA MARKETINŠKE I PROMOTIVNE AKTIVNOSTI DOO BEOGRAD	SOPHARMA TRADING DOO BEOGRAD
ERSTE BANK AKCIONARSKO DRUŠTVO, NOVI SAD	Star Import d.o.o. Beograd
Expobank akcionarsko društvo Beograd	TEKLAS AUTOMOTIVE Vladičin Han
FINTEL ENERGIJA	TITAN CEMENTARA KOSJERIĆ
FRIKOM DOO BEOGRAD	UNIQA NEŽIVOTNO OSIGURANJE
HEMOFARM AKCIONARSKO DRUŠTVO FARMACEUTSKO-HEMIJSKA INDUSTRija VRŠAC	UNIQA ŽIVOTNO OSIGURANJE
IMPERIAL TOBACCO SCG	VELEXFARM DOO
INTERSERVIS AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA UNUTRAŠNJU I SPOLJNU TRGOVINU FUTOG	WEST PHARMACEUTICAL SERVICES BEOGRAD DOO KOVIN
JAVNO PREDUZEĆE ELEKTROPRIVREDA SRBIJE BEOGRAD	YUHOR-EXPORT AD JAGODINA
JOHNSON ELECTRIC DOO NIŠ	ZDRAVLJE AD LESKOVAC
KIKINDSKI MLIN AKCIONARSKO DRUŠTVO KIKINDA	EPS Distribucija
KONCERN BAMBI	Kolubara – Građevinar d.o.o. Lazarevac
KOTEKS VISCOFAN DOO NOVI SAD	

Prilog br.2

Ugovori o reviziji javnih društava

Prilog br. 2:

Ugovori o reviziji javnih društava

Ugovori za reviziju zaključeni sa javnim društvima:

Javno društvo:	Datum zaključenja ugovora:
DIJAMANT AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJI ULJA, MASTI I MARGARINA ZRENJANIN	18.10.2019.
FINTEL ENERGIJA	27.09.2019.
INTERSERVIS AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA UNUTRAŠNJI I SPOLJNU TRGOVINU FUTOG	23.12.2019.
JAVNO PREDUZEĆE ELEKTROPRIVREDA SRBIJE BEOGRAD	04.11.2019.
KIKINDSKI MLIN AKCIONARSKO DRUŠTVO KIKINDA	28.10.2019.
NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE A.D. NOVI SAD	05.08.2019.
Philip Morris Operations a.d. Niš	07.10.2019.
EPS Distribucija	04.11.2019.
Kolubara – Građevinar d.o.o. Lazarevac	04.11.2019.

Ukupni prihodi od revizije javnih društava u toku 2020. godine iznose 49.036.999,47 RSD.

Konsultantske usluge pružane su društvu Philip Morris Operations a.d. Niš u iznosu od 188.140,80 RSD.

Društvo PwC Srbija nije pružalo navedenim javnim društvima konsultantske usluge iz člana 10. Pravilnika Komisije za hartije od vrednosti.

Prilog br.3

***Članice mreže
društava PwC***

Prilog br.3: Članice mreže društava PwC

Ukupan promet statutarnih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ostvaren od strane ovlašćenih revizora i društava za reviziju, članica mreže društava PwC u državama EU/EEA, iznosi prema najboljem proračunu cca. 3,2 milijarde evra. Reč je o iznosu koji je obračunat na osnovu podataka iz najnovijih finansijskih izveštaja društava članica mreže društava PwC i preračunat u EUR primenom deviznog kursa važećeg na dan 30. juna 2020. godine.

Tabela u tekstu dole prikazuje spisak revizorskih društava/ovlašćenih revizora razvrstanih po državama unutar naše mreže društava sa stanjem na dan 30. juna 2020. godine:

Država članica	Naziv društva
Austrija	PwC Wirtschaftsprüfung GmbH, Wien
Austrija	PwC Oberösterreich Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Linz
Austrija	PwC Kärnten Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Klagenfurt
Austrija	PwC Steiermark Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Graz
Austrija	PwC Salzburg Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Salzburg
Austrija	PwC Österreich GmbH, Wien
Belgija	PwC Bedrijfsrevisoren bv/Reviseurs d'enterprises srl
Bugarska	PricewaterhouseCoopers Audit OOD
Hrvatska	PricewaterhouseCoopers d.o.o
Kipar	PricewaterhouseCoopers Limited
Republika Česka	PricewaterhouseCoopers Audit s.r.o
Danska	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Estonija	AS PricewaterhouseCoopers
Finska	PricewaterhouseCoopers Oy
Francuska	PricewaterhouseCoopers Audit
Francuska	PricewaterhouseCoopers Entreprises
Francuska	PricewaterhouseCoopers France
Francuska	PricewaterhouseCoopers Services France
Francuska	PwC Entrepreneurs CAC
Francuska	PwC Entrepreneurs Commissariat aux Comptes
Francuska	PwC Entrepreneurs Audit
Francuska	PwC Entrepreneurs Audit France
Francuska	PwC Entrepreneurs CAC France
Francuska	PwC Entrepreneurs Commissariat aux Comptes France
Francuska	PwC Entrepreneurs France
Francuska	PwC Entrepreneurs Services
Francuska	Expertise et Audit Lafarge
Francuska	M. Philippe Aerts
Francuska	M. Jean-François Bourrin
Francuska	M. Jean-Laurent Bracieux
Francuska	M. Didier Brun
Francuska	M. Anouar Lazrak
Francuska	Mme Elisabeth L'Hermite
Francuska	M. François Miane
Francuska	M. Yves Moutou
Francuska	M. Claude Palmero

Prilog br.2: Članice mreže društava PwC (nastavak)

Država članica

Naziv društva

Francuska	M. Pierre Pegaz-Fiornet
Francuska	M. Antoine Priollaud
Nemačka	PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Nemačka	Wibera WPG AG
Gibraltar	PricewaterhouseCoopers Limited
Grčka	PricewaterhouseCoopers Auditing Company SA
Mađarska	PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft.
Island	PricewaterhouseCoopers ehf
Irska	PricewaterhouseCoopers
Italija	PricewaterhouseCoopers Spa
Letonija	PricewaterhouseCoopers SIA
Lihtenštajn	PricewaterhouseCoopers GmbH, Vaduz
Litvanija	PricewaterhouseCoopers UAB
Luksemburg	PricewaterhouseCoopers, Société coopérative
Malta	PricewaterhouseCoopers
Holandija	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Holandija	Coöperatie PricewaterhouseCoopers Nederland U.A.
Norveška	PricewaterhouseCoopers AS
Poljska	PricewaterhouseCoopers Polska sp. z o.o.
Poljska	PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp. k.
Poljska	PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
Portugal	PricewaterhouseCoopers & Associados-Sociedade de Revisores Oficiais do Contas Lda
Rumunija	PricewaterhouseCoopers Audit S.R.L.
Slovačka	PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.
Slovenija	PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Španija	PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.
Švedska	PricewaterhouseCoopers AB
Švedska	Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB
UK	PricewaterhouseCoopers LLP
UK	James Chalmers
UK	Katharine Finn

